

Eeva Aittakumpu

ISOSENA TOIMIMISEN MERKITYS NUORILLE OULAISTEN SEURAKUNNASSA

Tutkimus isostoimintaan osallistuvista nuorista

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö
Marraskuu 2020**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika	Tekijä/tekijät Eeva Aittakumpu
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi ISOSENA TOIMIMISEN MERKITYS NUORILLE OULAISTEN SEURAKUNNASSA. Tutkimus isostoimintaan osallistuvista nuorista		
Työn ohjaaja KT Sari Virkkala	Sivumäärä 44 + 1	
Työelämäohjaaja Nuorisotyöntekijä Tuomas Saarela, Oulaisten seurakunta		
Opinnäytetyössä tutkittiin Oulaisten alueella toimivien isosten kokemuksia isostoiminnan merkityksestä heidän elämäänsä. Tutkimuskysymykset liittyivät nuorten kokemuksiin isostoiminnan vaikutuksista heidän sosiaalisiin suhteisiinsa, itsetunnon kehitykseensä sekä itsensä toteuttamiseen ja kehittämiseen. Työn teoreettisessa viitekehyksessä tarkasteltiin nuoruutta elämänvaiheena sekä isoskoulutusta ja rippikoulutyötä. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja haastattelut toteutettiin teemahaastatteluin. Haastateltavana oli kuusi nuorta, joilla oli vaihteleva määrä isoskokemusta taustalla. Haastatteluissa ilmeni, että isoskoulutus vaikuttaa positiivisella tavalla nuoren elämään vahvistaen muun muassa nuoren itsetuntoa, identiteetin kehitystä sekä sosiaalisia suhteita. Työ hankkeistettiin Oulaisten seurakunnalle ja sen työelämäohjaajana toimi Tuomas Saarela.		
Asiasanat Isostoiminta, Kirkon nuorisotyö, Kasvatustyö, Nuorisotyö, Nuoruus, Rippikoulu		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date October 2020	Author Eeva Aittakumpu
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis THE SIGNIFICANCE OF WORKING AS AN YOUNG CONFIRMED VOLUNTEER FOR TEENAGERS IN OULAINEN PARISH – a research on teenagers involved in young con- firmed voluntary activities		
Instructor Sari Virkkala		Pages 44 + 1
Supervisor Youth worker, Tuomas Saarela, Oulainen parish.		
The thesis examined the experiences of young, confirmed volunteers (YCVs) in Oulainen about the significance of volunteering in their lives. The research questions related to young people's experiences of the effects of volunteering on their social relationships, self-esteem development, self-actualization and self-improvement. The theoretical framework focuses on youth as a phase of life, YCV training and confirmation work. This qualitative study was conducted through thematic interviews. The Interviews were conducted with six young people with varying degrees of YCV experience. The inter-views revealed that YCV training has a positive impact on the lives of these young people, as it strengthens their self-esteem, and it also has a positive effect on their identity development and social relations. The thesis was implemented as a project for the Evangelical Lutheran parish of Oulainen and was work-life guided by Tuomas Saarela.		

ABSTRACT

Key words

Confirmation school ,Educational work, Young confirmed volunteers, Youth work,

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Aggressiivisuus= Psykologiassa aggressiivisuudella tarkoitetaan vihamielistä, uhkaavaa ja hyökkäävää käytöstä muita tai itseään kohtaan.

Anonymiteetti= Nimettömyys, tunnistamattomuus.

Gospel = Oulaisten seurakunnan nuortenilta, johon kokoonnutaan tavallisesti pari kertaa viikossa.

Isko = Isoskoulutusviikonlopuista käytetään Oulaisissa lyhennettä isko.

Isonen= Isostoiminnassa mukana oleva nuori, ”isoveli- tai sisko”.

Kehityopsykologia= Tarkastelee ja tutkii ihmisen psyykkisiä rakenteita ja toimintoja sekä ihmisen eri kehitysvaiheita.

Kognitiivinen kehitys = Kognitiivisella kehityksellä tarkoitetaan muistin, ajattelun ja kielen sekä oppimisen kehitystä.

Konfliktitilanne= Ristiriitatilanne.

Rippikoulu = Suomen evankelisluterilaisen kirkon järjestämää kasteopetusta.

Stereotypia = Tarkoittaa yleistämistä.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA	3
2.3 Nuoren sosiaalinen kehitys	4
2.4 Ystävyyssuhteiden merkitys nuoruudessa	6
2.5 Nuoren identiteetin kehittyminen	8
2.6 Nuoren itsetunnon kehittyminen.....	9
3 NUORI SEURAKUNTALAISENA.....	13
3.1 Nuoret isostoiminnassa	15
3.2 Mikä motivoi hakemaan isoseksiksi?	16
3.3 Hengellisyys osana nuoruutta.....	18
4 TUTKIMUKSEN VAIHEET JA MENETELMÄT	21
4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä	21
4.2 Puolistrukturoitu eli teemahaastattelu	23
4.3 Sisällönanalyysi	27
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	29
5.1 Isostoiminnan vaikutus sosiaalisiin suhteisiin	30
5.2 Isostoiminnan vaikutukset itsetuntoon ja identiteetin kehittymiseen	34
5.3 Itsensä toteuttamisen ja kehittämisen kokemukset	38
5.4 Isostoiminnan ja muun elämän yhdistäminen	40
6 POHDINTA.....	42
LÄHTEET.....	45

LIITTEET

1 JOHDANTO

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi isostoiminnan vaikutukset nuoren hyvinvointiin, koska aihe kiinnosti minua. Koska isostoiminnalla on pitkät perinteet, se tarjoaa mielenkiintoisen tutkimusaiheen. Etenkin minua kiinnosti tutkia sitä, miten isosuus ja isostoiminnassa mukana oleminen on vaikuttanut kasvavaan nuoreen ja heidän elämäänsä: sosiaalisiin suhteisiin, itsetuntoon ja kokemukseen omasta itsestä. Minulla itselläni ei ole kokemusta isosena toimimisesta, mutta ajattelin jo nuorempana, että isosuus on todella hieno juttu. Lähipiirissäni oli isosena toimivia, joista huomasin, miten iso merkitys isosuudella oli elämään. Halusin tutkia nimenomaan isosuuden vaikutuksia nuoren hyvinvointiin, koska nuoruus on merkittävää aikaa elämässä. Isosuus voi tukea merkittävästi nuoren kasvua ja kehitystä ja halusin tutkia, miten se on vaikuttanut nuoriin.

Isostoiminnalla on jo vuosikymmenten historia. Kun leiririppikoulut aloittivat toimintansa 1960-luvulla, keksittiin pyytää mukaan vanhempia nuoria avustajaksi. Heidän mukanaan olonsa huomattiin niin merkitykselliseksi, että tapa alkoi yleistyä ja siirtyi käytettäväksi kaikissa suomalaisissa seurakunnissa. Isosuus termi tuli siitä, että tehtävä muistutti isoveljen tai -siskon roolia (Kiilunen, Rantavuori & Salo 2002, 5.) Isostoiminta on ollut suosittua jo vuosikymmenien ajan. Vuonna 2002 isoskoulutukseen osallistui yli 21 000 nuorta, joista isosina heistä toimi noin 13 000 nuorta (Porkka 2004, 13). Osa isoskoulutukseen osallistuvista ei siis koskaan päädy toimimaan isosena leirillä. Silti jo isoskoulutus voi olla merkittävä asia nuoren elämässä. Se voi auttaa nuorta kiinnittymään seurakuntaan ja tarjota hengellisiin kysymyksiin vastauksia. Lisäksi nuori kohtaa muita ihmisiä ja voi luoda uusia ihmissuhteita.

Isot pääsevät laajasti osallistumaan erilaisiin tehtäviin leirillä. Heille karttuu kokemusta erilaisista asioista, suunnittelusta ja toteutuksesta. Heidän tehtäviinsä kuuluu leirillä mm. harjoitusten suunnittelu ja pitäminen, opetuksessa avustaminen ja esimerkiksi leiriohjelmien

suunnittelu ja vetäminen. Usein esimerkiksi iltaohjelmat ovat isosten suunnitteleimia ja ohjaamia kokonaisuuksia. Isot tarvitsevat kuitenkin ohjausta ja neuvoja, mutta isoskoulutuksen aikana harjoitellaan juuri niitä asioita, joita leirillä tarvitaan!

Opinnäytetyössä tavoitteenani on luoda kuva siitä, miten isostoiminta on vaikuttanut mukana olleisiin nuoriin. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksessani haastattelen teemahaastatteluina Oulaisten seurakunnalla toimineita isosia. Tutkimusongelmat olivat seuraavat:

- Miten isostoiminta on vaikuttanut nuoren sosiaalisiin suhteisiin?
- Miten isostoiminta tukenut nuoren itsetuntoa?
- Millä tavoin isostoiminnassa nuori pääsee toteuttamaan itseään? Miten se on vaikuttanut nuoreen?

Tutkimusongelmia ja teoriallista viitekehystä ohjasi se, että Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen mukaan hyvinvoinnin osatekijät voidaan jakaa kolmeen ulottuvuuteen, joita ovat terveys, materiaallinen hyvinvointi, koettu hyvinvointi & elämänlaatu (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos, Hyvinvointi.) Hyvinvoinnilla voidaan viitata Suomessa niin yksilölliseen, kuin yhteisölliseenkin hyvinvointiin. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöiksi voidaan katsoa esimerkiksi sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus sekä sosiaalinen pääoma. (Terveiden ja Hyvinvoinninlaitos, Hyvinvointi.)

2 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA

Nuoruus on erityinen elämänvaihe, jossa tapahtuu yhtä aikaa paljon muutoksia. Yksilö kohtaa fyysisten muutosten lisäksi myös psykologisia- ja sosiaalisia muutoksia. Nuoruudessa itsenäinen elämä lisääntyy ja pikkuhiljaa irrottaudutaan vanhemmista. Useasti nuoruus jaetaan kolmeen eri vaiheeseen, joita ovat varhais-, keski- ja myöhäisnuoruus. (Pruuki 2010, 52.) Isostoinnassa mukana olevat nuoret ovat jo rippikoulun käyneitä ja elävät keskinuoruutta.

Ranskalainen kehityspsykologi Jean Piaget loi kognitiivisen kehityksen teorian, jossa kognitiivinen kehitys erotettiin neljään tasoon. Neljäs taso ajoittui nuoruusikään, jolloin abstrakti ajattelu käy mahdolliseksi. Ongelmanratkaisukyky ja hypoteettinen ajattelu kehittyvät ja lapsi pystyy testaamaan mielessään esimerkiksi ratkaisuja ongelman ratkaisemiseksi. Lisäksi tässä ikävaiheessa moraalissa ja maailmankatsomuksessa lisääntyy omakohtaisuus. Siirtyminen konkreettisten operaatioiden vaiheesta formaalisten operaatioiden vaiheeseen merkitsee nuoren elämässä paljon myös rippikoulua ajatellen. Nuori pystyy paremmin ymmärtämään Raamatun kielikuvia, vertauksia ja symboleja. Näin kristinuskon ymmärtäminen helpottuu. (Pruuki 2010, 52.)

Nuoruudessa asetetaan tavoitteita elämälle ja omalle toiminnalle. Tavoitteisiin vaikuttaa myös sosiaalinen ympäristö. Nuori haluaa muiden hyväksyntää valinnoilleen. Nuoren itsetunnon rakentumiselle on tärkeää, että nuori kokee onnistuneensa ja pystyvänsä vastaamaan kehityshaasteisiin. Kehuminen ja kannustaminen kehittävät nuoren itsetuntoa, kun taas epäonnistuminen kehittämishaasteissa saa nuoren tuntemaan itsensä epäonnistuneeksi. Nuoren itsetunto kokee kolauksen, mikä voi johtaa negatiiviseen minäkuvaan, huonoon elämänhallintaan ja syrjäytymisriskiin. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 2007, 82–83.) Hyvä itsetunto taas vaikuttaa päinvastaisesti: nuori, jolla on hyvä itsetunto, uskaltaa kokeilla ja epäonnistuaakin luottaen silti siihen, että elämä kantaa. Esimerkiksi aikuiset ja ikätoverit voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa kasvavan nuoren itsetuntoon.

Nuoruuden nopeat muutokset voivat hämmentää ja ahdistaa nuorta. Sen lisäksi, että keho muuttuu, sosiaaliset suhteet ja tilanteet muuttuvat vaativimmiksi ja lisäksi tulisi tehdä itsenäisempiä päätöksiä, joista osa on todella suuria. (Martikainen 2015, 8.) Tätä kaikkea myllerrystä myös isosena toimivat nuoret käyvät läpi. Koulu, harrastukset ja muu vapaa-ajan toiminta ovat nuorille tärkeitä. Näissä tilanteissa nuoret voivat keskustella, tavata ikätovereita ja harjoitella vuorovaikutustilanteita muiden kanssa. Siksi myös isostoiminnalla ja muulla seurakunnan toiminnalla voi olla suuri vaikutus kasvavaan nuoreen. Seurakunnassa nuori voi solmia tärkeitä ihmissuhteita ja saada kokemuksen siitä, että on arvokas sellaisena kuin on.

2.3 Nuoren sosiaalinen kehitys

Yksilön sosiaalisen kehityksen kannalta suuressa roolissa ovat lapsuuden varhaiset ihmissuhteet ja kasvuympäristö. Socialisaatio on kehitysprosessi, jonka kuluessa ihminen oppii yhteiskunnan arvot ja käyttäytymismallit edellyttävät sitä, että pieni lapsi voi samaistua johonkuhun. Lapsi omaksuu samaistumisen kohteensa käyttäytymismallit ja arvot. Lapsi sopeutuu ympäristöönsä ja oppii sen pelisäännöt. Pikkuhiljaa lapselle alkaa kehittyä sisäinen kontrolli, jolloin hän ei ole enää riippuvainen toisesta ihmisestä, vaan alkaa itse säädellä omaa käyttäytymistään. Tästä huolimatta lapsi on hyvin riippuvainen ympäröivästä kulttuurista, jossa on säädelty kullekin ikäkaudelle sopiva käyttäytyminen. (Aaltonen ym. 2007, 85.)

Varhaiset ihmissuhteet vaikuttavat todella paljon siihen, millaisen käsityksen kasvava lapsi saa häntä ympäröivästä sosiaalisesta maailmasta. Lapsuusaikana lapsi opettelee tulemaan toimeen toisten ihmisten kanssa ja omaksuu perusarvoja. Kun lapsi kasvaa nuoruusikään, tulee eteen uusia sosiaalisia haasteita. Nuori opettelee parisuhdetaitoja, irtautuu vanhemmistaan ja valmistautuu työelämään ja ottamaan yhteiskunnallista vastuuta. (Aaltonen ym. 2007, 85.) Esimerkiksi vanhemmista irtautuminen ei aina ole nuorelle kovinkaan helppoa. Irtautuminen

vanhemmista tapahtuu usein protestoiden, joka voi olla hyvin voimakasta. Nuori haluaa tuntea olevansa vanhemmistaan erillinen ihminen, olla eri mieltä asioista ja kokeilla rajojaan. (Martikainen 2015, 17.) Tästä protestoinnista osansa saavat usein myös muut nuoren elämässä vaikuttavat aikuiset, esimerkiksi opettajat.

Nuoruusiässä nuori kaipaa vanhemmiltaan tukea, rajoja ja rakkautta. Joskus voi olla, etteivät kotiolot ole kovinkaan kasvua tukevat ja nuori voi olla hyvinkin yksinäinen tai elää ilman turvallisia aikuisia. Sellaisissa tilanteissa esimerkiksi nuorisotyöntekijä voi olla läheinen, luotettava aikuinen, jolla on iso merkitys nuoreen. Nuoren kehitystä vaurioittavat tekijät puhuvat turvallisten aikuisten merkityksellisyyden puolesta. Nuoren kehitystä haittaavia tekijöitä ovat mm. se, että kodin ulkopuolella ei ole sosiaalisia suhteita, aikuisilta ei saa tarpeeksi tukea tai että vanhemmat eivät uskalla olla jämäköitä, rajoja asettavia kasvattajia vaan antavat helposti periksi. Lisäksi kehitystä haittaavat myös vanhemmat, jotka sitovat liikaa tai asettavat kohtuuttomia vaatimuksia nuorta kohtaan tai suhtautuvat nuoreen välinpitämättömästi. (Martikainen 2015, 19.)

Sosiaalinen kehitys ilmenee siinä, miten lapsi/nuori käyttäytyy sosiaalisissa tilanteissa. Ihmisellä on odotuksia omasta ja toisten käytöksestä. Nämä odotukset muodostuvat aikaisemmista kokemuksista, sosiaalisista normeista, kulttuurisista stereotypioista, muualta saaduista tiedoista sekä sosiaalisista rooleista. Nuorena halu tulla hyväksytyksi ja kuulua ryhmään on todella suuri. Voi olla, että nuori käyttäytyy tietyllä tavalla siksi, että haluaa tulla hyväksytyksi, vaikka oikeasti käytös olisi omien asenteiden ja ajattelun vastaista. (Aaltonen ym. 2007, 87) Siksi usein alkoholi- ja tupakkakokeilut tehdään nuorena kaveriporukan hieman yllyttäessä, vaikka itse välttämättä kovin haluaisikaan.

Ryhmät, kuten esimerkiksi yhteiskunta, koululuokat tai kaveripiirit muodostavat keskenään ryhmälle tyypillisiä käyttäytymistapoja ja sosiaalisia normeja, joihin liittyy tiettyjä odotuksia. Sosiaaliset normit tarkoittavat ryhmän asettamia odotuksia, joiden mukaan yksilön odotetaan käyttäytyvän. Normeista poikkeaminen voidaan kokea ryhmässä kielteiseksi ja se voi johtaa

esimerkiksi ryhmästä syrjäyttämiseen, joka on nuorelle rankka kokemus. (Aaltonen ym. 2007, 87.) Nuori ottaa syrjäyttämisen raskaasti, koska ei tule hyväksytyksi sellaisena kuin on. Nuori kokee kiusaamista ja ulkopuolisuuden tunnetta. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne & Vanhala 2010, 46–48.)

Erityisesti lapsuuden aikana opitut normit opitaan helposti osaksi persoonallisuusjärjestelmää. Persoonallisilla normeilla tarkoitetaan persoonallisuusjärjestelmään liittyvää sosiaalista käyttäytymissäännöstöä. Sellainen nuori, joka on omaksunut käyttäytymissäännöt, toimii niiden mukaan myös silloin, kun muita ei ole paikalla. Näiden normien omaksumista edistää myönteinen ilmapiiri, kun taas vihamielisyys ja ahdistava ilmapiiri heikentävät normien omaksumista. Kun nuori ei omaksu yhteisön normeja, hänellä on vaikeuksia sopeutua joukkoon ja tulla muiden kanssa toimeen. (Aaltonen ym. 2007, 87.)

2.4 Ystävyysuhteiden merkitys nuoruudessa

Ystävyys ja myönteinen vuorovaikutus toisen ihmisen kanssa tekee elämästä merkityksellisempää ja mielekkäämpää kuin se, että eläisi eriytyneenä, vailla muita ihmisiä. Ystävyysuhteet saavat meidät tuntemaan kiintymystä ja tuovat iloa elämään. (Puolimatka 2004, 73.) Ystävyyden tunne luo perustan kestäville ihmissuhteille. Silloin halutaan toiselle hyvää ja halutaan edistää hyvän elämän edellytyksiä. Ystävyyden vastakohta on halu vahingoittaa tai tuoda toisen elämään kärsimystä, joka taas on ihmissuhteita vahingoittavaa toimintaa. (Puolimatka 2004, 74.)

Lapsen ja nuoren sosiaalisissa suhteissa on eroa. Pieni lapsi pitää ystävänään sen hetkistä leikkikaveria, joka saattaa vaihtua tiuhaankin tahtiin. Pikkuhiljaa lapsen sosiaalisen ajattelun kehittyessä toverisuhteet muuttuvat. Varhaisnuoruuden loppupuolella nuori hakeutuu suurem-

piin ryhmiin ja haluaa olla osana nuorten alakulttuuria. Nuori alkaa pitää tärkeämpänä ryhmän hyväksyntää, kuin vanhempiensa näkökantoja. Nuori opettelee tärkeitä vuorovaikutustaitoja ryhmässä: hän oppii pohtimaan omia ja toisen mielipiteitä ja näkökantoja monipuolisemmin. Ystävyysuhteilla on tärkeä asema nuoren persoonallisuuden ja identiteetin kannalta. Ystävyys edellyttää vastavuoroisuutta, molemminpuolista välittämistä ja kunnioittamista. (Aaltonen ym. 2007, 93.)

Ystävien kanssa voi jakaa sellaisiakin asioita, joita nuori ei välttämättä halua esimerkiksi vanhemmilleen kertoa. Ystävyysuhteet tarjoavat nuorelle tärkeitä asioita: hyväksytyksi tulemisen tunteen, yhteenkuulumisen ja kiintymyksen tunteita. Itsetunnon rakentuessa on todella tärkeää, että nuori tuntee olevansa hyväksytty. Jos nuorella ei ole näitä ystävyysuhteita, jotka tarjoavat positiivisia ja kasvua tukevia asioita, se voi olla todella vaurioittava kokemus. Nuoren itsetunto ja sosiaalinen kehittyminen voi vaarantua. (Aaltonen ym. 2007, 93.) Kuten aiemmin tuli ilmi, nuoruuden kehitystä vaurioittaviin tekijöihin kuului se, ettei nuorella ole kodin ulkopuolella sosiaalisia kontakteja. Jos nuori kokee, ettei ole hyväksytty tai ”kelpaa kaveriksi”, se voi johtaa syviin haavoihin ja itsetunnon vaurioitumiseen. Jo yksi hyvä kaveri voi pelastaa tilanteen ja sanotaankin, että yksi hyvä ystävä on parempi kuin sata hyvänpäivän tuttua.

Jos kavereita ei löydy koulusta, niitä voi löytyä esimerkiksi harrastuksista tai internetistä. Myös seurakunnan toiminnasta voi löytää uusia ystäviä. Gospelit eli nuortenillat ja esimerkiksi isostoiminta kokoaa nuoria yhteen, ja tämä tarjoaa mahdollisuuden tutustua ikätovereihin paremmin. Seurakunta tarjoaa mielekästä tekemistä ja paikan, jossa on turvallista kokoontua ja jossa on turvallisia aikuisia.

2.5 Nuoren identiteetin kehittyminen

Identiteetti vastaa kysymykseen ”Kuka minä olen”, eli se on ihmisen käsitys omasta itsestään (Suomen mielenterveysseura). Identiteetillä tarkoitetaan kokemusta itsestä ja omasta jatkuvuudesta. Ehjän minuuden kokemuksen edellytyksenä on, että yksilön itseensä kohdistamat odotukset ovat tasapainossa sen kanssa, mitä vaatimuksia ja odotuksia ulkoapäin yksilöön kohdistuu. Nämä odotukset ovat kuitenkin jatkuvasti muuttuvia, joten identiteetti on todellinen minän kokemus tietyssä elämänvaiheessa. Nuoruusiässä alkaa tietoinen identiteetin muodostuminen, jolloin ihminen alkaa elämäkokemukseltaan ja psyykkisiltä valmiuksilta olla siihen valmis. Pohjana identiteetin muodostumiseen toimii lapsuudessa saadut kokemukset itsestään ja omista kyvyistään. Nuorena ihminen alkaa pohtia, millainen oikeasti on ja mitä toivoo ja tavoittelee elämältään. (Martikainen 2015, 168.)

Sosiaaliset tilanteet vaikuttavat identiteetin kehittymiseen. Identiteetin muodostaminen vaatii erilaisten ryhmien, kuten perheen ja ystävien asettamien vaatimusten yhteensovittamista, jolloin nuori pohtii omaa rooliaan. Identiteetin kehittyminen jatkuu nuoruudesta aikuisuuteen ja minän kehittyminen jatkuu läpi elämän. (Martikainen 2015, 168–169.) Nuoruuden identiteettkriisissä nuori pohtii omaa paikkaansa yhteiskunnassa ja maailmassa. Nuoren ajattelu muuttuu kokonaisvaltaisemmaksi, jolloin myös kriittisyys esimerkiksi yhteiskuntaa kohtaan lisääntyy. (Martikainen 2015, 179.)

Kehityopsykologi Erik. H. Eriksonin teorian mukaan nuoruuden kehitystehtävänä on ehjän identiteetin saavuttaminen. Nuoruuteen kuuluu oman paikan etsiminen: seksuaalisen identiteetin pohtiminen, arvojen määrittely, ammatillisen suuntautumisen etsiminen. Lisäksi nuoret ovat todella usein kriittisiä esimerkiksi aikuisten toimintaa ja elämäntapoja kohtaan. Tämän kriisin läpi käytyään nuori voi saavuttaa itselleen eheän identiteetin, jossa hän tuntee itsensä ja pystyy luomaan kestäviä ihmissuhteita. Jos tämä ei onnistu, vaarana on, että nuoren identiteetti hajaantuu ja nuori ei tiedä, kuka hän on. (Pruuki 2010, 52).

Nuoren etsiessä itseään ja omaa paikkaansa aikuisen tuki on tärkeää. Nuorisotyöntekijällä voi olla suuri rooli kasvavan nuoren elämässä, etenkin jos kotoa saatava tuki on vähäistä. Tärkeää on, että aikuinen on aidosti kiinnostunut nuoresta ja hänen asioistaan. Kuunteleminen, ohjaus ja kannustus ovat tärkeitä asioita, joita nuori kaipaa isoskoulutuksenkin aikana. Aikuinen, joka on valmis kuuntelemaan ja hyväksyy nuoren sellaisena kuin hän on, tekee arvokasta työtä nuoren ehjän identiteetin saavuttamisen eteen.

2.6 Nuoren itsetunnon kehittyminen

Itsetunnolla tarkoitetaan sitä, kuinka paljon yksilö näkee itsessään hyviä ominaisuuksia. Hyvä itsetunto on sitä, että yksilö näkee itsessään enemmän positiivisia ominaisuuksia kuin negatiivisia. Hyvän itsetunnon omaava tiedostaa kuitenkin totuudenmukaisesti myös heikot puolensa eikä niiden myöntäminen romuta hänen itseluottamustaan. Itsetuntoa nimitetään myös itsearvostukseksi. Itsearvostus on sitä, että yksilö pitää kiinni omista oikeuksistaan ja puolustaa itseään. (Keltikangas-Järvinen 1994, 17–19.) Nuoruudessa asetetaan usein itselle vaatimuksia suhteessa omaan ihanneminään ja nuori etsii niin omaa minäkuva- kuin maailmankuvaansa. Nuoruudessa koko psyykkinen maailma käy läpi suuren muutoksen, joka saattaa ajoittain aiheuttaa meloista myllerrystä ja tunnevyöryjä. (Dunderfelt 2001, 88.)

Ihminen, jolla on hyvä itsetunto, pystyy näkemään oman elämänsä ainutkertaisuuden ja pitää itseään tärkeänä ilman, että sitä tarvitsee erityisesti esimerkiksi suorituksin ja onnistumisin osoittaa ja todistella. Yksilön elämän arvo ei riipu siitä, kuinka paljon toiset antavat hänelle arvostusta vaan perustuu yksilön omaan tunteeseen elämänsä tärkeydestä. Vahvan itsetunnon omaava ihminen kykenee myös kunnioittamaan kanssaihmissiään ja antamaan tunnustusta ja arvoa myös toisten mielipiteille ja osaamiselle. (Keltikangas-Järvinen 1994, 17–19.)

Hyvä itsetunto on yhteydessä itsenäisyyteen. Ihminen, jolla on hyvä itsetunto ei pyri aina miellyttämään muita ja ajattelemaan muiden mielipiteiden mukaisesti, vaan hänellä on rohkeutta pitää myös omista päämääristään kiinni. Tällainen rohkeus antaa mahdollisuudet toimia omia unelmia kohti, kun ei tarvitse koko ajan miettiä toisten odotuksia ja miellyttämistä. Tämä rohkeus ei ole kuitenkaan toisten loukkaamista vaan itsenäisyyttä. Vaikka itsenäisyys ja rohkeus pitää kiinni omista valinnoistaan ovat hyvän itsetunnon piirteitä, itsepäisyys ei kuitenkaan ole. Itsepäisyys on enemmän korostunutta uhan kokemusta ja kyvyttömyyttä joustamiseen. (Keltikangas-Järvinen 1994, 20–22.) Nuoruudessa on kuitenkin tavallista, että nuori ottaa omasta ympäristöstä ja kulttuuristaan mallia ja ne muokkaavat myös asetettuja tavoitteita. Nuori haluaa, että hän onnistuu yksilönä myös lähiympäristössä, jolloin hän saa hyväksyntää muilta. (Aaltonen ym. 2007, 82.)

Ihminen, jolla on huono itsetunto, näkee itsessään enemmän negatiivisia, kuin positiivisia ominaisuuksia. Ihminen ei tunnista omaa arvoaan tai elämänsä arvokkuutta ja ainutkertaisuutta. Itsetunnon puute voi aiheuttaa tunteen siitä, että menestyvät kanssaihmiset ovat uhka. Heikon itsetunnon omaava ihminen vähättelee toisten menestystä ja kritisoi muiden elämäntapoja. (Keltikangas-Järvinen 1994, 17–19.) Toisaalta tällainen ihminen voi myös käyttäytyä täysin päinvastaisesti: hän ei ryhdy kilpailemaan tai lyttäämään toisia alemmas, koska kokee olevansa liian heikko ja huono (Puolimatka 2004, 98).

Hyvinvoinnin tunne ja itsetunto liittyvät yhteen, vaikka sellainenkin ihminen, jolla on huono itsetunto, voi olla tyytyväinen elämäänsä. Hyvän itsetunnon omaava näkee kuitenkin elämässä enemmän hyviä puolia. Hän kestää paremmin pettymykset ja kokee enemmän positiivisia tunteita. Myös itsetunnon ja mielialan sekä tunteiden välillä on yhteys. Sellaisella ihmisellä, jolla on hyvä mieliala, on usein parempi itseluottamus. Hyvä itsetunto antaa tunteen siitä, että ihminen elää itse omaa elämäänsä ja pystyy tekemään päätöksiä elämänsä suhteen. Lisäksi vahva itsetunto vaikuttaa ihmisen sosiaalisiin valmiuksiin, esimerkiksi toisten huomioon ottamiseen ja kykyyn olla aidosti kiinnostunut kanssaihmisistä. Pelkästään hyvä itsetunto ei kuitenkaan ole hyvän käytöksen tai sosiaalisuuden tae. Vuorovaikutustaidot, kohteliaisuus

ja toisten huomioon ottaminen on opetettava. Vaikka lapsella olisi hyvä itsetunto, hän tarvitsee silti kasvatusta ja opetusta siinä, miten kuuluu toimia. Sosiaalisten taitojen oppiminen hyvän itsetunnon omaavalle on helpompaa, kuin huonon itsetunnon omaavalle lapselle. (Keltinkangas-Järvinen 1994, 34–33.)

Huono itsetunto taas vaikuttaa negatiivisesti yksilön sosiaaliseen käyttäytymiseen. Toisten menestys voi aiheuttaa kateutta ja huonommuudentunnetta. Aggressiivisuus voi olla vaikutus huonosta itsetunnosta. Vaikka näillä onkin yhteys, se ei ole suoraviivainen. Pikemminkin heikon itsetunnon omaava voi olla ujo ja epävarma, itseään jatkuvasti syyttelevä ja vähättelevä. Huonon itsetunnon omaava ihminen usein ali suoriutuu, koska hän ei luota itseensä sen vertaa, että edes yrittäisi. (Keltinkangas-Järvinen 1994, 37–39.)

Itsetunto alkaa rakentua hyvin varhain lapsuudessa. Se, miten vanhemmat vastaavat vauvan tarpeisiin, vaikuttaa lapsen itsetuntoon. Myöhemmin tärkeää on vanhempien suhtautuminen lapseen ja hänen epäonnistumisiinsa ja onnistumisiinsa. Lapsen perhesuhteilla on siis suuri rooli itsetunnon kehittämisessä jo varhaislapsuudessa. Myöhemmin, lapsen kasvaessa itsetuntoa rakentavat kodin lisäksi myös koulu, kaverit ja harrastukset. Harrastukset voivat tarjota lapselle tärkeitä onnistumisen kokemuksia. Koulu taas tarjoaa opetuksen lisäksi myös lapselle käsityksen siitä, millainen oppija hän on ja miten helposti hän oppii. (Keltinkangas-Järvinen, 123). Jokainen lapsen tai nuoren elämässä mukana oleva aikuinen voi pyrkiä vaikuttamaan positiivisesti kasvavan lapsen/nuoren itsetuntoon antamalla positiivista palautetta, kannustamalla ja kiinnittämällä huomiota lapsen voimavaroihin (Kemppinen 2000, 155). On selvää, että myös seurakunta voi olla rakentamassa nuoren minäkuva. Olisi tärkeää, että seurakunnassa jokaisessa toiminnassa tai kerhossa lapsi/nuori saisi kokemuksen siitä, että hän on hyvä ja arvokas. Kunnioittava kohtaaminen voi vaikuttaa suurella tavalla kasvavan lapsen ja nuoren minäkuvaan. On todettu, että itsearvostuksen menettäneet nuoret usein alisuoriutuvat; koska he eivät usko omaan osaamiseen ja sen seurauksena he eivät osaakaan. (Kemppinen & Rouvinen-Kemppinen 1998, 61.)

Aikuisiässä ihminen on tavallisesti löytänyt minuutensa ja hänen itsetuntonsa on vakiintunut. Huonot kokemukset työssä tai ihmissuhteissa voivat kuitenkin horjuttaa vahvankin itsetunnon. Aikuisikä tarjoaa myös mahdollisuuden itsetunnon eheyttämiseen silloin, kun ihminen on rakentanut negatiivisen kuvan itsestään. Aikuisena on mahdollista myös korjata näitä lapsuuden kokemuksia, jos kykenee löytämään itsestään uusia, tuoreita voimavaroja. (Keltinkangas-Järvinen, 124.)

3 NUORI SEURAKUNTALAISENA

Seurakunta tarjoaa nuorelle paljon erilaisia harrastusmahdollisuuksia sekä mahdollisuuksia pohtia syvällisiäkin asioita yhdessä muiden kanssa. Seurakunta voi vaikuttaa merkittävästi nuorten ihmissuhdetaitoihin, koska esimerkiksi rippikoulussa ja muissa seurakunnan toiminnoissa asioista voidaan puhua ja käsitellä asioita eri tavoin, kuin koulussa tai vanhempien kanssa. Monet vanhemmat eivät osaa tai kykene neuvomaan lapsiaan esimerkiksi ihmissuhdekuvioissa ja toisaalta taas lapset voivat arastella ajatusta vanhemmille avautumisesta. Koulussa taas terveys- ja seksuaalikasvatus keskittyy biologiaan. (Köykkä 2014, 160.) Nuoria kiinnostavat esimerkiksi ystävyys-suhteet, rakkaus ja ihmissuhdeasiat, joita voidaan rippikoulussa käsitellä eri näkökulmasta, kuin esimerkiksi kouluympäristössä. Rippikoulussa asioita pohditaan syvällisemmin ja eri tavalla kuin koulussa. Nuorilla voi olla paljon kysymyksiä ja askarruttavia asioita, joita käydään läpi niin rippikoulussa kuin mahdollisesti myös isoskoulutuksessa myöhemmin.

Rippikoulu on kasteopetusta, se on koko rippikoulun perusta. Rippikoulun tarkoituksena on vahvistaa nuoren uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan (Pruuki 2010, 47). Sen lisäksi, että rippikoulussa tutustutaan teologiaan, uskontoon ja hengelliseen elämään, siellä tarkastellaan nuorten elämänskysymyksiä ja nämä toimivat vuoropuhelussa keskenään. On tärkeää, että nuorten kanssa näitä asioita voidaan käydä läpi turvallisessa ympäristössä. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 20–21.)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko totesi kasvatuksen linjauksessa vuonna 2015, että kirkon perustehtäviä on neljä. Nämä ovat kasvatus, julistus, lähetys ja palvelu. Jokainen näistä toteutuu seurakunnan kaikessa toiminnossa. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 13.) Seurakunnissa tehtävä nuorisotyö on yleisesti jakautunut kolmeen osioon: kotien uskonnolliseen kasvatukseen, koulujen uskonnonopetukseen sekä kasteopetukseen. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 13–16.)

Seurakunnan nuorisotyössä kohdataan erilaisista lähtökohdista tulevia nuoria. Voi olla, että nuori ei ole lapsuudessaan saanut juurikaan tukea kristilliselle kasvulleen, ja tämä on hyvä huomioida esimerkiksi rippikoulussa. Nuori voi olla ensimmäistä kertaa kunnolla pohtimassa sitä, kuka on Jumala ja mikä on hänen suhteensa Jumalaan. Vaikka työ nuorten parissa olisikin perinteisesti ajateltuna pitkälti kasvatusta, on siinä mukana ja läsnä myös julistus. Messuun osallistuvalla nuorella on mahdollisuus pyhän kohtaamiseen. Myös lähetys ja palvelu ovat nuorisotyössä läsnä, sillä nuoretkin voivat viedä evankeliumia eteenpäin ja heitä tulisi rohkaista siihen enemmän. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 13–16.) Esimerkiksi isostoiminnassa mukana olevat nuoret tuovat esimerkillään rippikoululaisille tärkeää sanomaa siitä, mitä seurakunta voi tarjota heillekin: turvallisen yhteisön, jossa kasvaa ja olla oma itsensä. He myös ovat juuri niitä lähetystyöntekijöitä, joita kirkko tarvitsee.

Rippikoulun ja isostoiminnan tavoitteena on, että nuori saa kokea turvallisuutta, pyhyyttä, iloa ja yhteyttä seurakunnassa. Silloin kun tämä tavoite toteutuu, isostoiminta ja rippikoulu on ollut onnistunutta. (Kokkonen 2012, 24.) Seurakunta on hengellinen yhteisö, jossa turvallisuus muodostuu siitä, millainen vuorovaikutus siellä vallitsee. Seurakunnan tulee olla paikka, jossa ei syrjitä tai kiusata. (Turvallinen seurakunta 2018, 31.) On tärkeää, että isostoiminta on turvallista jokaisella tasolla: niin fyysisellä, hengellisellä, henkisellä, emotionaalisella, sosiaalisella ja seksuaalisellakin tasolla. Tämä tuo vastuuta seurakunnan työntekijälle siitä, että tämä turvallisuus toteutuisi. Työntekijän tulee osata tunnistaa riskejä ja osata poistaa niitä esimerkiksi puuttumalla toimintaan, joka vaarantaa tämän turvallisuuden tunteen. (Kokkonen 2012, 24.) Seurakunnassa on paljon erilaisia työmuotoja, joissa nuoria kohdataan. Sen lisäksi, että seurakunnan aikuiset tarjoavat nuorelle tukensa esimerkiksi erilaisten vaikeuksien keskellä, myös toisten nuorten tarjoama vertaistuki voi olla todella tärkeää. (Nuoret seurakuntalaisina, 16.)

Turvallinen seurakunta tarjoaa nuorelle erittäin hyvän kasvupaikan (Kokkonen 2012, 24), jossa saa rauhassa miettiä ympäröivää maailmaa, itseään ja suhdettaan Jumalaan. Siellä saa tavata toisia nuoria sekä aikuisia, jotka kuuntelevat ja hyväksyvät nuoren juuri sellaisena kuin hän

on. Seurakunnassa jokainen ihminen kohdataan kokonaisuutena huomioiden hänen fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset ja hengelliset tarpeensa (Turvallinen seurakunta 2018, 31). Nuorelle sosiaaliset suhteet ovat merkittäviä. Nuori saa tulla seurakuntaan sellaisena kuin on eikä tarvitse piilotella tai muuttaa itsessään mitään. Hänen mielipiteitään kuunnellaan ja häntä rakastetaan sellaisenaan. (Kokkonen 2012, 24–25.)

3.1 Nuoret isostoiminnassa

Isostoiminta ja rippikoulu nitoutuvat tiiviisti yhteen (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 22). Leirimuotoinen rippikoulu on ollut Suomen oma konsepti ja erityinen juttu, josta muutkin eurooppalaiset kirkot ovat ottaneet mallia. Suosituttuun, hyvän ilmapiirin omaavaan rippikouluumme on vaikuttanut leirimuotoisuuden lisäksi myös isostoimintamme. Isokset ovat tuoneet rippikouluun raikkautta ja on huomattu, että isokset ovat todella tärkeitä rippikoulussamme. (Nuoret seurakuntalaisina 2012, 21.)

Isostoiminta on nuorelle yhtä aikaa niin omaa kasvua, kehittymistä ja oppimista kuin rippikoululaisten tukemista ja hyvän leirikokemuksen tarjoamista. Isokset ovat rakentamassa onnistunutta rippikoulua. On tärkeää muistaa isostoiminnan aikana se, että nuorikin on kasvamassa ja kehittymässä sekä oppimassa parhaillaan lisää kristillisestä uskosta ja elämästä. (Pruuki 2010, 83–84.) Isoja ihmeitä – isostoiminnan linjaus on määritellytkin isostoiminnan päätavoitteeksi varustaa nuorta elämään kristittyinä sekä vahvistaa uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan (Isoja ihmeitä 2016, 11). Koska isonenkin on vielä oppimassa ei voida olettaa, että isosena toimiva nuori tietäisi kaikesta kaiken ja olisi kaikissa tomissaan erinomainen. Nuorelle isous on opettava ja tärkeä matka, jonka aikana hän saa kasvaa ja kehittyä ihmisenä itsekkin. Isonen tarvitsee tukea ja ohjausta rippikoulun työntekijöiltä, joiden tuki on merkityksellinen. Heistä voi muodostua tärkeitä luottohenkilöitä, joita kasvava nuori tarvitsee elämäänsä.

Isostoimintaan osallistutaan sen jälkeen, kun oma rippikoulu on käyty. Isostoiminnassa mukana olevat nuoret ovat tavallisesti 16–17-vuotiaita, pikkuhiljaa itsenäistyviä nuoria. Mukana voi olla myös esimerkiksi vanhempia isosia, jotka ovat olleet isosina jo useamman vuoden ajan. Yhteensä isostoiminta tavoittaa vuosittain n. 24 000 nuorta. (Kokkonen 2017, 18.) Isostoiminnassa kaksi keskeisintä tavoitetta ja peruspilaria ovat nuoren persoonallisen kasvun tukeminen sekä isosen tehtävään valmentaminen ja ohjaus. Kun isostoimintaa suunnitellaan, on tärkeää huomioida nämä keskeisinä asioina. (Paananen & Tuominen 2015, 34.)

Isokset koulutetaan tehtäviinsä. Se, millaiseksi koulutus on muodostunut, riippuu paikkakunnasta. Useimmilla paikkakunnalla järjestettävät isoskoulutukset ovat useamman vuoden mittaisia. Myös Oulaisten seurakunnalla järjestetään isoskoulutusta. Oulaisten seurakunnan isoskoulutus toteutetaan leiriviikonloppuina (Oulaisten seurakunta, Isoskoulutus). Koulutusviikonlopuissa käsitellään erilaisia aiheita ja harjoitellaan erilaisia tilanteita, joita isokset kohtaavat työssään. Näitä ovat mm. leikkien ohjaaminen, raamiksien pitäminen ja muut isoselle kuuluvat tehtävät. Oulaisissa isoskoulutuksen käyneet voivat toimia rippikoulujen lisäksi myös lastenleireillä ohjaajina.

3.2 Mikä motivoi hakemaan isoseksi?

Isostoimintaan hakeutuneiden nuorien motivaatiota ja syitä hakea isoseksi on tutkittu aikaisemmin. Harry Anttilan vuonna 2004 laatimassa pro gradu tutkimuksessa tuli ilmi, että motivaationa isostoimintaan hakeutumiseen toimi mm. halu olla toisten nuorten seurassa ja halu osallistua seurakunnan toimintaan. Tutkimuksen mukaan mieluisimpia tehtäviä, joita isostoiminnan aikana nuoret saivat, olivat vapaa-ajan vietto muiden kanssa, kun taas hartaushetkien suunnittelu oli vähiten mieluisinta. (Porkka 2004, 15.) Tämä on toki yksilöllistä ja isosia on monenlaisia ja osa pitää juuri eniten hartauksista ja muusta hengellisestä sisällöstä.

Isoja ihmeitä -isostoiminta linjauksessa esitettiin, että karkeasti isosia on neljää erilaista tyyppiä. Monipuolisesti motivoituneet isokset odottavat isostoiminnalta niin hengellistä, teologista kuin ylipäättänsä koko elämää koskevien asioiden oppimista sekä käsittelyä. He haluavat auttaa, tutustua uusiin ihmisiin ja päästä järjestämään ja toteuttamaan mahdollisimman hyvää rippikoulua. Usein nämä isokset ovat olleet aktiivisia seurakunnan toiminnassa jo lapsuudesta asti. (Kokkonen 2017, 19.)

Sosiaalisesti motivoituneet isokset taas hakeutuvat isostoimintaan pääasiassa sen vuoksi, että haluavat kohdata toisia isosia, rippikoululaisia ja työntekijöitä. He haluavat auttaa toisiaan ja tukea myös rippikoululaisia. Heitä ei kuitenkaan kiinnosta niin paljoa hengellisyys, ja tällaiset isokset rukoilevat ja käyttävät Raamattua vähemmän kuin isokset keskimäärin. (Kokkonen 2017, 19.)

Hengelliset isokset hakeutuvat isostoimintaan erityisesti hengellisen sisällön takia. Heitä eivät niinkään kiinnosta muuhun elämään liittyvät asiat, joita rippikoulussa käsitellään. Hengellisesti motivoituneet isokset rukoilevat ja lukevat Raamattua enemmän, kuin isokset keskimäärin. On huomattu, että tämän tyyppiset isokset ovat lapsuudessaan osallistuneet tavallista enemmän seurakunnan toimintaan. He ovat sosiaalisesti arempia kuin muun tyyppiset isokset. Neljäs motivaatiotyyppi on heikosti motivoituneet isokset, jotka ovat passiivisia ja eivät oikeastaan odota isostoiminnalta mitään. Heitä eivät juurikaan kiinnosta hengelliset asiat, eivätkä he kysyttäessä oikein osaa vastata, miksi ovat isostoiminnassa mukana. On huomattu, että tämän motivaatiotyypin isokset ovat lapsuudessaan osallistuneet melko vähän seurakunnan toimintaan. (Kokkonen 2017, 19–20).

On hienoa ja tärkeää, että isostoiminnan pariin hakeutuu erilaisia nuoria erilaisista lähtökohdista. Isosten ei tarvitse olla vielä täydellisiä, kaiken osaavia ammattilaisia vaan riittää, että he ovat riittävän hyviä. On tärkeää, että isokset ovat saaneet koulutusta ja ohjausta heille annettaviin tehtäviin, mutta ylikoulutuksessakaan ei ole järkeä. Lähtökohtana on, että normaalien taitojen ja vastuunkantokykyjen kanssa nuoret kykenevät heille annettuihin tehtäviin. (Köykkä

2014, 46–47.) Kun isostoiminnassa on erilaisia nuoria, se on samaan aikaan viesti myös esimerkiksi rippikoululaisille, tuleville isosille siitä, että seurakunnassa on tilaa kaikille. Jokainen saa olla keskeneräinen ja kasvamassa seurakunnassa. (Kokkonen 2017, 21.)

Nämä erilaiset, eri tavalla motivoituneet isokset tarjoavat myös nuorisotyöntekijälle haasteen siitä, miten huomioida jokainen nuori hänen tarpeidensa mukaisesti. On tärkeää, että nuoret kokevat olevansa arvokkaita riippumatta siitä, mikä on heidän syynsä hakeutua isostoimintaan tai kuinka paljon heillä on siihen aikaa käyttää. On hienoa, että nuori on päättänyt hakeutua isoskoulutukseen, vaikka hän ei koskaan tulisi toimimaan isosena. Isoskoulutuskin voi olla nuorelle hieno kokemus, joka tarjoaa mahdollisuuksia tavata muita ja oppia asioita itsestään, uskosta ja elämästä.

Jouko Porkka käsittelee tuoreessa väitöskirjassaan yhteisökokemusta ja sen merkitystä isostoiminnassa. Isostoiminta on seurakunnan ryhmätoimintaa, jossa muodostetaan yhteisö. Se, että yhteisössä on positiivinen ilmapiiri, ruokkii mm. oppimista ja lisää yksilön elämäntyytyväisyyttä. Vuorovaikutuksellisuus ryhmässä lisää yhteydentunnetta ja tekee kokemuksesta tärkeämmän, positiivisemmän ja mieleenpainuvamman. (Porkka 2019, 30–32). Isosuus tarjoaa monille merkityksellisiä kokemuksia, keskusteluja ja vertaisten tarjoamaa tukea, jossa vuorovaikutuksella ja yhteisöllä on suuri merkitys.

3.3 Hengellisyys osana nuoruutta

Nuoruusiässä on tyypillistä etsiä Jumalaa ja keskittyä kristinuskon peruskysymyksiin, kuten onko Jumalaa olemassa? Loiko Jumala kaiken ja mitä on olemassa elämän jälkeen? Tutkimuksissa on havaittu, että lapsen ja nuoren ympäristö vaikuttaa suuresti uskonnollisuuden kehittymiseen. (Aaltonen ym. 2004, 106–107.) On tärkeää, että seurakunnassa voidaan pohtia näitä

kysymyksiä yhdessä nuorten kanssa. Nuorta tulisi rohkaista ja houkutella eteenpäin uskonnollisen ajattelun tiellä (Aaltonen ym. 2004, 113.) Turvallisessa ympäristössä nuori uskaltaa esittää kysymyksiä ja saa mahdollisuuden oppia lisää asioista, jotka mietityttävät.

Nuoruudessa kasvetaan kohti itsenäisyyttä ja nuori etsii omia tapojaan toteuttaa ja tehdä asioita. Tämä näkyy myös nuoren uskonnollisessa elämässä. Toiset voivat kokea tärkeämmäksi esimerkiksi yksityisen hiljentymisen, kun taas toiset haluavat hakeutua toisten seuraan esimerkiksi laulamaan tai viettämään messua. On tärkeää, että nuorelle annetaan tilaa ja mahdollisuuksia pohtia omaa suhdetta Jumalaan ja uskoon. On hyvä, että nuori uskaltaa kysyä häntä pohdituttavista aiheista.

Tutkimuksissa on huomattu, että nykyajan isokset osallistuvat seurakunnan hengelliseen elämään enemmän, kuin isokset kymmenen vuotta sitten. Yhteisöllinen rukouselämä on vahvistunut ja yksilöllinen hengellinen elämä on vähentynyt. Tutkimusten mukaan isokset suhtautuvat myönteisesti seurakunnan yhteiseen jumalanpalvelukseen sekä isostoimintaan ja rippikouluun liittyviin omiin jumalanpalveluksiin. (Kokkonen 2012, 39.) Nuori voi kokea tärkeäksi sen, että hän saa viettää yhteistä messua turvallisen ryhmän kanssa. Toisinaan on hyvä mennä vain valmiiseen pöytään ilman mitään tehtäviä ja rooleja, mutta on tärkeää myös muistaa antaa nuorille vastuuta messussa. Vastuu voi välillä olla isompi, esimerkiksi saarnaan, musiikin tai esirukousten suunnittelua, ja välillä taas jokin pienempi rooli voi olla hyväksi. (Paananen & Tuominen 2015, 16.)

Aktiivinen rooli tuo jumalanpalveluksen lähemmäksi nuorta. Silloin kun nuori pääsee itse vaikuttamaan jumalanpalvelukseen, hän kokee sen merkityksellisemmäksi ja ymmärrettävämmäksi. (Kokkonen 2012, 39.) Olen itse osallistunut messuun tekstinlukijana. Tuo kokemus toi messua lähemmäs ja opetti paljon siitä, millaista suunnittelua ja valmistelua messua ennen täytyy tehdä. Se kokemus todellakin toi jumalanpalveluksen lähemmäs ja ymmärrettävämmäksi, joten pidän hyvänä asiana sitä, että nuoret otetaan mukaan messuun. Olen myös

huomannut, että seurakuntaväki on tyytyväinen ja iloinen, kun messussa on mukana nuorempaa väkeä. Jumalanpalvelus on koko seurakunnan yhteinen juhla, johon ovat tervetulleita niin lapset kuin iäkkäämmätkin.

4 TUTKIMUKSEN VAIHEET JA MENETELMÄT

Kun ryhdyin työstämään opinnäytetyötäni, tutustuin erilaisiin tutkimusmetodivaihtoehtoihin. Lopulta valitsin tutkimusmetodiksi laadullisen tutkimuksen, koska mielessäni oli jo, millaisen opinnäytetyön haluaisin tehdä ja laadullinen tutkimus tuntui sopivalta metodilta tämäntytyypiseen opinnäytetyöhön. Halusin tutkia sitä, miten isostoiminta (isokoulutus ja isosena toimiminen) on vaikuttanut nuoreen. Haastattelin Oulaisten vanhoja ja nykyisiä isosia ja isokoulutuksen käyneitä henkilöitä. Yhteensä haastateltavia oli kuusi. Pysin suorittamaan haastattelut kasvotusten, mutta koronaepidemian vuoksi osa haastatteluista suoritettiin muulla tavalla internetin välityksellä.

Valitsin tutkimusaineiston keruumenetelmäksi haastattelun siksi, että se oli itselleni luontevimmalta tuntuvin tapa. Ajattelin, että haastattelujen avulla voin saada enemmän tietoa irti kuin esimerkiksi paperisilla haastatteluilla. Haastattelutilanteissa pääsen näkemään haastateltavan ja tulkitsemaan paremmin ilmeitä ja eleitä. Toisaalta taas haastattelutilanteessa on helpompaa esimerkiksi avata kysymystä, ja kysyä tarkentavia kysymyksiä, jota ei lomakekyselyllä voisi tehdä.

4.1 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Valitsin tutkimusmenetelmäksi laadullisen tutkimuksen, koska mielestäni se oli sopiva juuri tämäntytyypiseen tutkimukseen. Laadullisesta tutkimusta voidaan luokitella tai eritellä monin eri tavoin (Tuomi & Sarajärvi 2008, 25.) Laadullista tutkimusta määritellään usein aika kirjavasti. Suomalaisissa laadullisen tutkimuksen oppaissa käytetään usein synonyymeina termejä

laadullinen, kvalitatiivinen, pehmeä ja ymmärtävä tutkimus. Näille tutkimuksille on silti ominaista myös omat erityispiirteensä siitä huolimatta, että ne mielletään usein synonyymeiksi. (Tuomi & Sarajärvi 2008, 11.)

Jyväskylän yliopiston verkkosivuilla laadullinen tutkimus määritellään tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntauksena, jossa pyritään ymmärtämään kokonaisvaltaisesti tutkittavan kohteen laatua, ominaisuuksia ja sen merkityksiä (Jyväskylän yliopisto). Laadullinen tutkimus voidaan toteuttaa monin eri tavoin, joten sille ei ole yksiselitteistä kaavaa, miten se tulisi tuottaa. Yhtenäistä laadulliselle tutkimukselle on se, että keskiössä on elämismailman tutkiminen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka.) Keskeistä laadulliselle tutkimukselle on usein esimerkiksi henkilöiden kokemusten, käyttäytymisen ja toiminnan ymmärtäminen, esimerkiksi tässä tutkimuksessa isosten kokemusten ja näkemysten selvittäminen.

Tutkimusstrategioita on useita, eli vaihtoehtoja toteuttaa tutkimus olisi ollut monta. Minulle laadullinen tutkimus oli ensisijainen vaihtoehto, koska mielestäni se sopii hyvin pienelle kohderyhmälle tehtävään tutkimukseen, jossa pyritään selvittämään ja ymmärtämään jonkun ilmiön vaikutusta. Alla olevassa kuvassa (KUVIO 1) näkyy eri tutkimusstrategioita, joista yksi on laadullinen tutkimusmenetelmä.

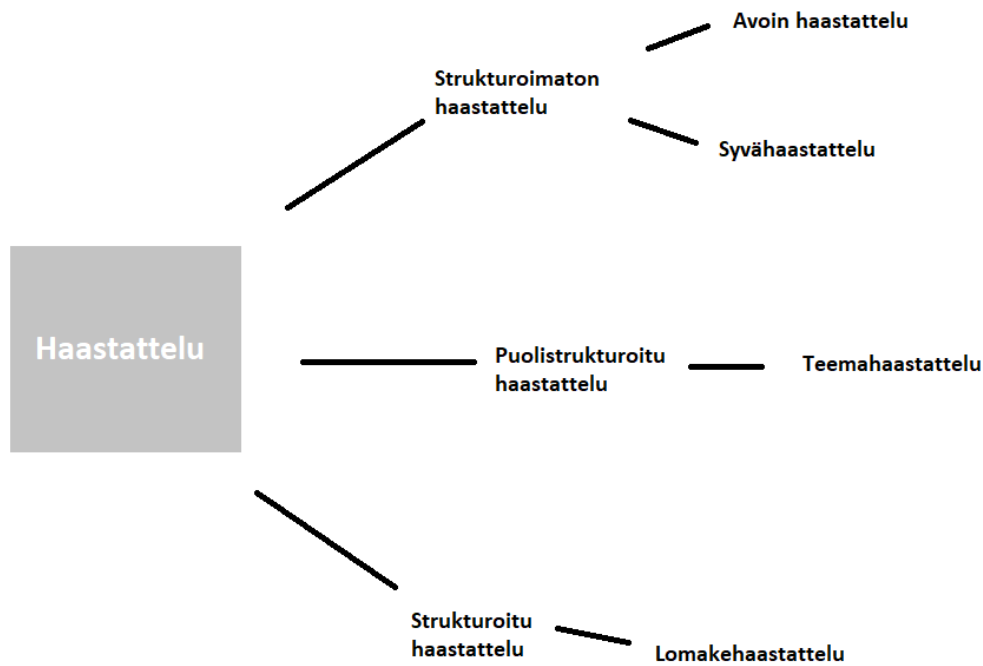
KUVIO 1. Erilaisia tutkimusstrategioita. (Mukaillen: Jyväskylän Yliopisto Koppa.)

4.2 Puolistrukturoitu eli teemahaastattelu

Laadulliselle tutkimukselle yleistä on aineiston keruu haastattelemalla. Koska laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä (esimerkiksi jonkun henkilön kokemuksia tai toimintaa), on tärkeää hankkia tietoa aiheesta. Silloin, kun haluamme ymmärtää esimerkiksi jonkun ihmisen ajatuksia, on luonnollisesti järkevää kysyä asiaa häneltä itseltään (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72.)

Haastattelu- ja kyselytutkimuksia kohtaan on esitetty kritiikkiä, vaikkakin ongelmia on pidetty pääosin metodisina ongelmina, joihin voidaan vaikuttaa esimerkiksi sillä, että haastattelijalla on riittävästi koulutusta ja kokemusta. Hyvinä puolina haastattelussa taas nähdään joustavuus esimerkiksi siinä, että haastattelijä voi muuttaa haastattelutilanteessa esimerkiksi kysymysjärjestystä, esittää tarkentavia kysymyksiä tai selventää kysymystä, jos se nähdään tarpeellisenä. Tällainen ei ole mahdollista silloin, kun tehdään esimerkiksi lomakekyselyä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72–73.)

Teemahaastattelu sijoittuu strukturoimattomien ja strukturoitujen haastattelujen väliin. Teemahaastattelussa olennaista on, että tiettyjä teemoja käsitellään, mutta esimerkiksi kysymykset tai niiden järjestys voivat vaihdella haastattelijan niin halutessa. (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvoori 2017, 89.) Puolisstrukturoidulle eli teemahaastattelulle ominaista on, että edetään etukäteen valittujen teemojen mukaisesti. Nämä teemat sisältävät siihen liittyviä, tarkentavia kysymyksiä. Kysymyksiä ohjaavat tutkimusongelmat, koska kysymyksien avulla pyritään löytämään vastaukset tutkimusongelmiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.) Kuvio 2 auttaa hahmottamaan eri haastattelumenetelmiä ja sitä, mitä aineistonkeruumenetelmiä on käytössä missäkin haastattelussa.

KUVIO 2. Erilaisia haastattelumenetelmiä. (Mukaillen Kananen 2015, 144; Manninen, Rissanen & Ruohonen 2010).

Minulle teemahaastattelu tuntui luontevalta vaihtoehdolta. Oli helppoa miettiä tutkimusongelmiin sopivat teemat ja miettiä kysymyksiä niiden pohjalta. Koska tutkimusongelmani liittyivät nuoren sosiaalisiin suhteisiin, itsetuntoon ja itsensä toteuttamiseen ja kehittämiseen, ne muodostuivat myös haastatteluni teemoiksi. Lisäksi kysyin muutamia kysymyksiä isostoiminnasta yleisesti. Teemojen alle keksin sellaisia kysymyksiä, jotka auttoivat minua selvittämään tutkimusongelmaani.

Huomasin itsekin haastatteluja tehdessäni, että joustavuus on todellakin yksi haastattelun hyvistä puolista. Pystyin avaamaan kysymystä tai esittämään lisäkysymyksen, jos koin sen tarpeellisenä. Toisaalta itse ajattelin, onko haastattelujen varjopuolena se, että on vaikeampi olla

rehellinen tai kertoa suoraa, mitä ajattelee aiheesta, kun haastattelu tapahtuu kasvotusten. Aiheet olivat kuitenkin varsin henkilökohtaisia, joista puhuminen saattaa tuntua vaikealta. Asiaa läpi käydessä haastateltavien kanssa he kuitenkin sanoivat, ettei rehellisesti puhuminen ollut ongelma ja että haastattelutilanne oli rauhallinen ja oli helppo sanoa, mitä mieltä on asioista. Koska tiedostin tämän varjopuolen jo etukäteen, kerroin haastateltaville aina haastattelun aluksi sen, että haastattelun tulokset ovat anonymymeja eikä haastateltavien henkilötietoja tai muita tunnistettavia tietoja tule julkisuuteen. Lisäksi kerroin myös sen, ketkä aineistoa käsittelevät.

On tärkeää, että haastattelijä kertoo rehellisesti tutkimuksen tarkoituksesta, anonymiteetin säilyttämisestä ja tietojen käsittelystä. Se edistää haastateltavan ja haastattelijan luottamuksellista suhdetta, jonka muodostuminen on informaation saamiseksi tärkeää. Lisäksi on myös pidetty tärkeänä sitä, että haastattelijä osoittaa kiinnostusta haastateltavan vastauksia kohtaan. Esimerkiksi Daphne Keats [] on todennut, että haastattelijan on tärkeää luoda ensimmäiseksi hyvä suhde haastateltavaan. Empaattinen asenne, yhteisen pohjan luominen ja helpot avauskysymykset ovat onnistuneet haastattelun kannalta tärkeitä. (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2017, 66.) Itsekin ajattelen, että nämä asiat ovat erittäin tärkeässä asemassa onnistuneessa haastattelussa. Jos haastateltava ei tiedä tarkkaa, mihin on oikein osallistumassa ja miksi, hän ei varmastikaan uskalla vastata täysin rehellisesti kysymyksiin. Isossa roolissa on varmasti myös se, miten haastattelijä kohtelee haastateltavaa. Mielestäni katsekontakti, osoitus siitä, että kuuntelee ja pienet eleet ovat tärkeitä haastattelutilanteessa. Ne luovat haastateltavalle tunteen siitä, että häntä kuunnellaan ja hänen ajatuksillaan on oikeasti merkitystä.

Haastateltavalle tärkeä ominaisuus on myös mm. neutraalius. Sillä tarkoitetaan sitä, että haastattelijä on puolueeton eikä ilmaise omaa mielipidettään tai ryhdy väittelemään aiheista haastateltavan kanssa. Haastattelijä on esittämässä kysymyksiä, ei kertomassa omia ajatuksiaan aiheesta. Haastattelijalle sopivaa ovat lähinnä lyhyet, jatkamiseen tai vastauksen riittävyys liittyvät kommentit tai palautteet. Jos haastattelijä esittää kommentteja, niiden olisi hyvä olla neutraaleja eli puolueettomia. (Hyvärinen yms. 2017, 68.)

Ennen haastattelua haastattelijan on hyvä suunnitella kysymyksensä tarkkaan niin, että ne ovat sellaisia, joihin on helppo vastata mahdollisimman pitkästi eli kokonaisilla lauseilla niin, etteivät vastaukset ole vain ”kyllä tai ei”. Haastateltavat ovat kuitenkin erilaisia: jotkut vastaavat hyvin lyhyesti, jotkut taas hyvin pitkästi. (Hyvärinen yms. 2017, 69.) Itsekin pyrin muotoilemaan kysymykset niin, että vastaukset olisivat mahdollisimman paljon tietoa antavia. Tarvittaessa esitin myös lisäkysymyksiä aiheesta ja tällä tavalla pyrin saamaan mahdollisimman paljon tietoa haastateltavasta.

Pohtiessani sitä, montako haastateltavaa eli tutkittavaa minun olisi hyvä saada tutkimukseen, otin huomioon sen, että työni on laadullinen tutkimus. Koska laadullinen tutkimus ei pyri tilastollisiin yleistyksiin, suuren osallistujamäärän sijaan tärkeämpää on se, että tutkittavat, joilta kerätään tietoa, tietävät ilmiöstä mahdollisimman paljon ja että heillä olisi asiasta kokemusta. (Tuomi & Sarajärvi 2008, 85.) Siksi ajattelin, että haluaisin saada kokoon kuusi (6) haastateltavaa isosta tai isoskoulutuksen käynnyttä henkilöä. Loppujen lopuksi haastateltavaksi ilmoittautui seitsemän asiasta kiinnostunutta, joista haastattelututkimukseen osallistui loppujen lopuksi kuusi.

4.3 Sisällönanalyysi

Kun pääsin opinnäytetyössäni analyysivaiheeseen, tunsin epävarmuutta, mutta kuitenkin aiheeseen tutustuttuani ymmärsin, että paniikkini johtui ainoastaan siitä, etten vain tiennyt, mistä on kyse tai mitä minun täytyy tehdä. Kun opiskelin aihetta lisää, minulle selkeni, miksi ja miten analyysi tehdään, eikä se tuntunut enää niin pelottavalta. Nämä tuntemukset ovat kuulemma laadullisen tutkimuksen tekijälle aivan tavallisia ja varmasti näin on, etenkin jos tekee tutkimusta ensimmäistä kertaa.

Analyysi tarkoittaa yksinkertaisimmillaan sitä, että tutustutaan aineistoon lukemalla sitä huolellisesti, järjestellään tekstiä, jäsennetään ja pohditaan sen sisältöä. Analyysiä voidaan toteuttaa myös esimerkiksi luokittelemalla tekstiä esimerkiksi eri teemojen mukaan. Ideana analyysissä on siis ymmärtää tekstiä ja löytää tutkimusongelmia ajatellen merkitykselliset kohdat. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Kuitenkin kun aiheeseen ja vaihtoehtoihin enemmän perehdyin, alkoi teemoittelu tuntua omaan tutkimusaineistooni sopivimmalta. Teemoittelu on mielestäni luonteva analyysitapa, koska toteutin haastattelut teemahaastatteluina, jolloin teemat olivat jo valmiiksi rakentuneet. Tulostin litteroidut haastattelut itselleni ja ryhdyin ensin tutustumaan sisältöön. Kun luin tietoa aineiston analyysistä eri lähteistä, mieleeni jäi se, että aineistoon kannattaa paneutua useita kertoja niin, että pitää vaikka välillä taukoa koko aineistosta. Sitten uudelleen aineistoon paneutuessa saattaa huomatakin sellaisia seikkoja, joita aikaisemmin ei ollut löytänyt. Kun oman tutkimukseni analyysivaihe lähestyi, olin avoin kaikille analyysivaihtoehdoille.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen analyysia tehdessäni päätin toteuttaa analyysin teemoittelemalla. Jaoin teemat tutkimusongelmani huomioon ottaen niin, että teemoja oli yhteensä neljä: sosiaaliset suhteet, itsetunto, onnellisuus & itsensä toteuttaminen. Lisäksi minulla oli yksi osio ns. isostoiminnasta yleisesti, koska tuon kohdan kysymykset koin merkityksellisiksi, mutten saanut niitä oikein sopimaan mihinkään noista teemoista. Tutkimusongelmani olivat siis:

- Miten isostoiminta on vaikuttanut nuoren sosiaalisiin suhteisiin?
- Miten isostoiminta tukenut nuoren itsetuntoa?
- Millä tavoin isostoiminnassa nuori pääsee toteuttamaan itseään? Miten se on vaikuttanut nuoreen?

Viimeisen tutkimusongelman olen ehkä näin jälkeempäin ajateltuna muotoillut vähän huonosti. Tarkoitan kysymyksellä siis sitä, millaiseksi nuori kokee sen, saiko isostoiminnassa olla sellainen kuin on. Lisäksi halusin selvittää myös sitä, tukiko isostoiminta esimerkiksi omia vahvuuksia tai kehittämiskohteita, ja saiko toiminnoissa käyttää omia vahvuuksia. Nuorena omaa identiteettiä vielä pohditaan ja yleensä muiden hyväksymiseksi tuleminen on tärkeää. Lisäksi nuoren itsetunnon kehittymisen kannalta toisten kannustavat kommentit ja hyväksyvät eleet ovat tärkeitä. Jos taas ilmapiiri on sellainen, ettei uskalla olla sellainen kuin oikeasti on, tai esittää mielipiteitään tai ajatuksiaan, voi nuoren itsetunnon ja identiteetin kehittyminen kokea kolauksen.

Haastateltavia tutkimuksessa oli siis yhteensä kuusi, joista osa oli käynyt isoskoulutuksen vastikään, kun taas osalla oli takana useampia leirejä ja pitempi kokemus isosena toimimisesta. Koin tämän haastateltavien erilaisuuden juuri rikkautena ja hyödyllisenä tutkimuksen kan-

nalta, koska nämä erilaiset kokemukset rikastavat myös tutkimusta. Seuraavaksi esitän tutkimuksen tuloksia. Olen pyrkinyt säilyttämään haastateltavien anonymiteetin, joten kutsun haastatteluvastauksissa isosia nimityksillä "Isonen 1, Isonen 2 " ja niin edelleen.

5.1 Isostoiminnan vaikutus sosiaalisiin suhteisiin

Kuten teoriaosuudessa on tullut esille, sosiaalisten suhteiden merkitys nuorelle on suuri. Nuoruudessa on tavallista kaivata oman ikäistensä seuraa, mutta lisäksi myös vanhempien ja muiden aikuisten läsnäolo ja kiinnostus nuoren asioista on tärkeää. Seurakunta ja isoskoulutus voivat tarjota nuorille mahdollisuuden tutustua ikätovereihin ja lisäksi seurakunnan aikuiset voivat toimia tärkeinä, turvallisina aikuisina nuorten elämässä. Usein isoskoulutukseen osallistuvat nuoret tutustuvat isostoiminnan kautta myös ns. vanhempisiin isosiin ja myös rippikouluissa isosena toimiessa saa mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin. On melko selvää, että isostoiminta voi tarjota nuorelle paljon sosiaalisia suhteita tukevaa toimintaa.

Kun kysyin, miten isostoiminta on vaikuttanut heidän sosiaalisiin suhteisiinsa, sain seuraavanlaisia vastauksia:

Isostoiminta on vaikuttanu mun sosiaalisiin suhteisiin positiivisesti, mä oon saanu paljo uusia kavereita ja ihan parhaimpiaki kavereita. Muutenki oon saanu tutustua enemmän ihmisiin ja on ollu tosi kivaa, ku on ollu vaikka iskoja ja on päässy näkemään niitä ystäviä. Ja ku on ollu leireillä, niin on sielläki tutustunu uusiin ihmisiin ja se on ollu tosi kivaa. (Isonen 1)

Sieltä isoskoulutuksesta sai paljo kavereita ja silleen tutustu uusii ihmisiin. Että ku määki olin tosi paljo yksin ennen sitä, nii siellä sitte tutustu ihmisiin ja loi semmosia uusia suhteita. (Isonen 2)

No ei se vaikuttanu mitenkää merkittävästi, mutta tuli niitä uusia kontakteja ja sitte tietenki oppi toimimaan vähä erilaisissa tilanteissa erilailla. Että kyllä siinä kasvo ja oppi.

Löyty niitä kavereita muualtakin ku kouluympäristöstä ja harrastuksista. Sieltä isoskoulutuksesta sai paljon uusia kavereitakin. (Isonen 4)

Isostoiminnan kautta löyty semmosia samanhenkisiä ihmisiä, joitten seurassa pysty olla semmonen rento oma ittensä. Mä tiesin ne kaikki ennestään, mutta isostoiminnan kautta oppi tuntee sitä porukkaa paljon paremmin. Nää ihmiset on semmosia, joitten kans on ollut tavalla tai toisella myöhemminkin yhteyksissä. (Isonen 6)

Samankaltaisia vastauksia sain muiltakin haastateltavilta, jotka toivat esille myös seurakunnan aikuisten eli nuorisotyönohjaajien merkityksen heidän sosiaalisille suhteilleen. Lisäksi yksi haastateltava mainitsi myös tutustuneensa nuorempiin, vuotta myöhemmin isosena aloittaneisiin nuoriin.

Ainakin sain tosi paljon uusia kavereita sieltä isostoiminnasta ja näihin seurakunnan aikuisiinkin tutustu ja sai niistä semmosia luottohenkilöitä. Oikeestaan tällä hetkellä mun parhaat kaverit on näistä isoshommista. (Isonen 3)

No siis, varsinkin ku tämmönen pikkukaupunki, nii meillä isosporukka oli tosi tiivis ja siinä on aivan mielettömän monta hyvää ystävää. Että ei se ehkä silleen hirveemmin vaikuttanu tai tuonu uusia, koska muutenki oli silleen näissä gospeleissa käynyt.. Mutta kyllä se tavallaan vahvasti sosiaalisia suhteita. Ja sitte nuo niinku nuoremmat isokset niin niihin tutustu sitte sitä kautta kans, ja niistäki osasta on tullu tosi hyviä kavereita. (Isonen 5)

Halusin kysyä vielä tarkemmin haastateltavilta siitä, miten merkitykselliseksi he kokivat isostoiminnan parissa työskentelevien nuorisotyönohjaajien roolin. Ei ole epätavallista, että nuorella on vain vähän sellaisia aikuisia, jotka hän kokee turvallisiksi. Monet nuoret voivat tulla sellaisista perheistä, joissa on ongelmia ja suhde vanhempiin voi olla etäinen tai riitaisa. Nuoret kuitenkin tarvitsevat ympärilleen turvallisia aikuisia, joiden kanssa voi keskustella esimerkiksi sellaisista asioista, jotka vaativat aikuisen näkemystä. Haastateltavat toivat esille, että isostoiminnassa nuorisotyönohjaajalla on suuri rooli.

On ollut iso merkitys, me ollaan tultu Oulaisissa ohjaajien kanssa tosi hyvin toimeen. Se, että on saanu tosi paljon tukea, apua ja kannustusta niiltä ohjaajilta tohon isostoimintaan liittyy. Se on ollut kyllä tosi tärkeää, että meillä on niin hyvät ne ohjaajat ja työntekijät. On tärkeä, että tullaan niin hyvin toimeen. (Isonen 1)

Ohjaajilla on ollut kyllä iso merkitys, molempien kanssa ollaan oltu leireillä ja paljon tekemisissä. Sitä kautta on tullu myös vähän läheisemmäksi. (Isonen 6)

Koen, että oon saanu semmosta todella hyvää ja tukevaa ohjausta, positiivinen vaikutus. (Isonen 5)

Kyllä mulla on ainaki itellä ollut tosi läheinen suhde ainaki yhteen nuorisotyöntekijään. Me ollaan sitte yhdessä juteltu kaikenlaisia juttuja. (Isonen 3)

Minua kiinnosti myös tietää, miten mahdolliset ristiriitatilanteet hoidettiin isostoiminnassa, jos sellaisia oli. Isostoimintaan osallistuvat nuoret ovat kuitenkin aika herkässä iässä ja esimerkiksi koulussa ja harrastuksissa voi esiintyä esimerkiksi riitoja tai kiusaamista, jotka luonnollisesti vaikuttavat vahvasti kasvavan nuoren itsetunnon – ja identiteetin kehittymiseen. Haastateltavat kertoivat konfliktitilanteista seuraavasti;

Mä en ainakaa ite muista mitää semmosia, meillä oli tosi hyvä yhteishenki siellä. Sitä vertais semmoseen niinku tosi hyvään kaveriporukkaan. Keitten kans lähtis yhdessä johonki tyylii nuotiolle paistamaan makkaraa. Semmonen tosi avoin, ystävällinen, rento ja hauska (ilmapiiri). (Isonen 5)

Ei mun mielestä meillä ollu mittää semmosta, niinku koulutuksissa oli aina hyvä meininki päällä. Varmaan niillä riparilaisilla on ollu jotaki, mutta ei niinku isosten suhteen. (Isonen 3)

Myös muissa vastauksissa tuotiin esiin samantapaisia ajatuksia muun muassa hyvästä ilmapiiristä.

Sinäänsä mitää konflikteja tai semmosia ongelmia ei oo ollu isostoiminnan aikana. Taii no välillä on saattanu olla joittenki isosena olevien kavereiden välillä jotain erimielisyyksiä, mutta ei ne oo silleen muhun liittyny mitenkää ja niistä on selvitty ihan hyvin. Enemmän tää isostoiminta on tuonu meitä kaikkia yhteen, ku silleen että ois ollu mitenkää haitaksi. (Isonen 1)

No ihan silleen yhen kerran muistan, että joillain on ollu jotakin draamaa siellä. Että niistä on keskusteltu silleen keskenään, että siinä on ollu niitä ohjaajia ja silleen. Tai ku en mä oo niissä ollu mukana niin en siitä silleen tiiä. En mä oo kyllä huomannu muuta ku sen yhen kerran! (Isonen 2)

Mun mielestää ne ratkastiin tosi helpolla ja nopeesti. Vaikka oli vähä kireyttä sen jälkeen niin se meni tosi nopeesti ohi ku se oli niinku selvä molemmille. (Isonen 4)

Tilanteisiin on siis selvästi puututtu myös ohjaajien eli aikuisten toimesta, mikä onkin usein ihan aiheellista. Voi olla, että nuoret eivät keskenään saa välejänsä selvitettyä, vaan vaativat aikuisen tukea tilanteen selvittämiseen. Esimerkiksi riidat muutamankin osallistujan välillä voivat vahvasti vaikuttaa koko isosryhmään ja toimintaan, joten hyvä ilmapiiri on isossa roolissa onnistuneessa isostoiminnassa. Kysyin täten myös ilmapiiristä isostoiminnassa ja siitä, miten tärkeäksi nuoret kokevat hyvän ilmapiirin isostoiminnan onnistumisen kannalta. Huomasin, että ilmapiirillä on myös nuorten eli isostoimintaan osallistuvien mielestä suuri vaikutus.

Mun mielestä on tosi tärkeätä, että on hyvät välit niitten kaikkien isosporukkalaisten kanssa. Ja se on ainaki meiän seurakunnassa toiminu tosi hyvin, kaikki on ollu tosi ystävällisiä ja halukkaita tutustuun toisiinsa. Ja se on ollu just tosi hyvä! Ja asioita, jotka vaikuttaa siihen hyvään ilmapiiriin on just se, että on rohkea ja halukas tutustuu muihin. (Isonen 1)

Mun mielestä meillä oli tosi hyvä ilmapiiri, silloin ku me alotettiin niin ei tietenkää tunnettu niin hyvin toisiamme. Sitte siitä niinku osa lopetti, niin tavallaan tuntu että ku porukka vähenty niin meistä tuli tiiviimmästi silleen läheisempiä. (Isonen 2)

Meillä kaikki tuli toimeen kaikkien kanssa ja meillä oli tosi osallistuva porukka, että kukaan ei koskaa jääny ulkopuolelle. Ja tärkeätä on se, että kaikilla on hauskaa ja että kaikki pääsee mukaan. Ja että jos ei halua osallistua, niin ois se mahdollisuus ettei tarvi osallistua. (Isonen 3)

On tosi vaikee olla hyvä ilmapiiri, jos kaikki on tosi sulkeutuneita eikä sano, että onko hyvä vai huono olla. Että niinku.. uskaltaa olla oma ittesä, nii se on tärkein ja se, että sanoo jos on joku huono asia tai joku häiritsee. (Isonen 4)

Isoskoulutus oli tosi mukavaa, ensimmäisellä leirillä oli silleen, että kaikki ei siitä sitte jatkanu. Mutta oli tosi helppo olla, ku oli omaa ikäluokkaa pääasiassa kaikki ja tunsu koulusta jo suurimman osan. Mutta se oli tosi helppoa ja hauskaa, saatto olla paljon semmosia sisäpiirivitsejä mitä kaikki ei välttämättä tiennyt. Mutta oli helppoa olla, ei koskaa pelottanu mennä sinne. (Isonen 4)

Hyvä ilmapiiri on tosi tärkeää, se tekee iskoista ihan mielettömän mukavan. Se, että sitä opetteluaki tekee tosi hyvässä ilmapiirissä, niin sitä tekee tosi mielekkäästi. (Isonen 5)

Hyvä ilmapiiri vaikuttaa myös siihen, miten nuoret motivoituvat oppimaan. Isoskoulutuksessa on kuitenkin tarkoitus myös yhdessä vietetyn, mukavan ajan lisäksi opetella tärkeitä asi-

oita ja taitoja, joita isosena tarvitaan. Oppiminen on varmasti mielekkäämpää silloin, kun ilmapiiri on hyväksyvä ja avoin ja jokainen uskaltaa esittää kysymyksiä ja omia mielipiteitään. Nuorten vastauksista tuli ilmi, että ilmapiiri ainakin heidän isokoulutuksensa aikana on ollut oppimista tukeva: rento ja avoin.

5.2 Isostoiminnan vaikutukset itsetuntoon ja identiteetin kehittymiseen

Kuten jo teoriaosuus osoitti, nuoruusiässä itsetunto kehittyy ja siihen nuori tarvitsee hyväksyntää ikätovereiltaan ja myös aikuisen tukea ja kannustusta. Nuoren itsetunto voi kokea koviakin kolauksia mm. kiusaamisen seurauksena. Onneksi ainakin haastattelujen perusteella oulaistelaisten nuorien mukaan ilmapiiri isostoiminnassa oli varsin hyvä, eikä kiusaamista tai muuta isompaa ilmennyt ja konfliktitilanteetkin otettiin heti käsittelyyn asianmukaisella tavalla. Halusin kuitenkin kuulla enemmän siitä, miten isosena toimineet kokivat isostoiminnan vaikuttaneen heidän itsetuntoonsa.

Toiminta on vaikuttanu mun itsetuntoon pääasiassa tosi positiivisesti. Siellä kaikki saa olla rohkeesti omia ittejään ja kukaan ei tuomitse ketään. Että hyväksytään toisemme. (Isonen 1)

No kyllä mä sanoisin että silleen positiivisesti, että sai kavereita ja varmasti silleen huommas, että missä on hyvä. Varsinkin semmisiin sosiaalisiin kanssakäymistilanteisiin parani itsetunto. (Isonen 3)

No siinä vaiheessa, ku siinä 15-16 vuotiaana on rakentamassa sitä itsetuntoa niin kyllä se autto paljo siinä, että uskalsi olla oma ittesä. Ku se ilmapiiri oli semmonen tosi hyväksyvä ja sitte se, että pysty olla avoin siitä omasta suhteesta siihen Jumalausioon ja tommoseen. (Isonen 4)

Koin, että oon hyväksytty semmosena ku oon. Ku pieni porukka Oulaisissa, ja sitte pääasiassa henkilöt on kaikki semmosia samanmielisiä, ku ne on kans lähteny sinne. (Isonen 5)

No se vaikutti vähän niinku molempiin suuntiin. Sai työkokemusta ja tuli sitte itsevarmempi olo. Ja aina ku onnistu niin se oli hauskaa. Mutta ainaki mun kokemuksen mukaan, jos ripareita aattelee niin nuorilla on vähä semmonen negatiivinen asenne niinku tommosia juttuja kohtaan. Niin sitte tavallaan ku haluaa antaa itestään ja silleen, että mitä ite aattelee, nii sit jos siellä naureskellaan nii se ei tunnu hirveen hyvältä. (Isonen 2)

Isosten vastauksista sai sellaisen kuvan, että toiminta on pääasiallisesti tukenut itsetunnon kehittymistä, mutta myös aiheuttanut epävarmuutta. Isonen 2 toi ilmi sen, että oli kokenut naureskelua esimerkiksi rippikoululaisten taholta silloin, kun oli kertonut omia ajatuksiaan. Rippikoulussa käsitellään tietysti paljon uskomiseen liittyviä asioita, joka on melko henkilökohmainen aihe. Isosen tehtäviin kuuluu esimerkiksi hartauksien pitäminen ja muu toiminta, ja jos tällöin saa osaksi naureskelua ja pilkkaamista, se vaikuttaa varmasti kasvavan nuoren itsetuntoon. Toisaalta isostoiminta kokoaa mukaansa samanhenkisiä ihmisiä, ja kuten haastateltava 4 mainitsi, isosryhmässä omat ajatukset myös uskosta on helpompi tuoda esille kuin ehkä muussa ympäristössä voisi olla.

Rippikoulussa on monenlaisia osallistujia, ja jotkut ovat vähemmän innostuneita asioista kuin toiset. Jotkut tuovat todella selkeästi ilmi sen, että aihe ei kiinnosta ja se voi ilmetä monenlaisena, negatiivisena käytöksenä myös ohjaajia ja isosia kohtaan. Tästä tulikin mieleen kysymys, jonka halusin kysyä vielä tältä haastateltavalta, joka toi aiheen esille. Halusin kuulla, miten hyvin heitä ns. valmisteltiin näihin haastaviin tilanteisiin ja erilaisiin rippikouluryhmiin ja siihen, että jotkut rippikoululaiset voivat olla todella negatiivisella asenteella osallistumassa rippikouluun.

Saatto olla jotain puhetta, mutta tajusin vasta siinä tilanteessa, että ai se on niinku tommosta. Siitä pitäis varmaan enemmän puhua. Ku jos harjotellaan jotain leikkejä niinku muilla isosilla, niin kyllähän ne nyt lähtee mukaan ku ne haluaa olla siellä. Mutta sitä ei tajunnu siinä kohtaa, että ne riparilaiset ei ehkä lähekkää mukaan. (Isonen 2)

Näistä haasteista ja niiden vaikutuksesta omaan onnistumisen kokemukseen kertoivat myöhemmin myös toiset haastateltavat muun muassa näin:

Se on varmaan haastavin juttu isosen tehtävissä, että saisi niitä rippikoululaisia vedettyä mukaan ja heittäytymään, että saisi niiltä sitä ryhmäpainetta pois. Että ne alkais luottaa isosiin, ja että onnistuis siinä ryhmäyttämisessä. Jos siinä onnistuu hyvin, niin onnistuu myös isosena. (Isonen 3)

Lisäksi näistä haasteista keskusteltiin myös yleisesti haastattelujen aikana. Isoiset toivat esiin sen, että monesti esimerkiksi rippikouluryhmästä saatettiin keskustella leirin aikana jokailtaisessa ”ohjaajien ja muiden työntekijöiden” palaverissa, jossa tuotiin esille esimerkiksi päivän aikana tapahtuneita juttuja ja käytiin niitä läpi. Osa ryhmistä on luonnollisesti haasteellisempia kuin toiset. Voi olla sellaisia ryhmiä, jotka lähtevät mukaan kaikkeen, kuin myös sellaisia, joita ei tunnu mikään innostavan. Tämä tietysti vaikuttaa myös isosiin ja voi aiheuttaa esimerkiksi epäonnistumisen kokemuksia, kuten myös isonen 3: kin mainitsi aikaisemmin. Nämä jokailtaiset palaverit nousivat esiin positiivisena asiana, kun keskustelin haastateltavien kanssa siitä, mitä asioita he pitävät tärkeimpinä onnistuneessa isostoiminnassa. Eräs isonen sanoi ajatuksiin palaverista näin:

Se oli tosi hyvä, että joka ilta vähä juteltiin isosten ja ohjaajien kesken. Se oli hyvä, ku siinä sai tietää muittenki isosten filikset. (Isonen 2)

Koska yksi nuoruuden kehitystehtävistä on ehjän identiteetin saavuttaminen, halusin tietää myös, miten isostoiminta mahdollisesti on vaikuttanut nuoren identiteettiin. Kun kysyin haastateltavilta, vahvistiko isostoiminta heidän omaa kuvaansa itsestään, sain seuraavanlaisia vastauksia;

No kyllä siellä aika paljo tulee mietittyä semmosia syvällisiä asioita ja silleen, että siellä oppi paljo elämästä yleensäkki. Niin kyllä siinä jotenki hahmottaa paremmin omanki elämisen tässä maailmassa. (Isonen 2)

Kyllä mä huomasin, että mussa on semmosta johtaja-asennetta. Tavallaan niinku valkeni jotenki seki, että mitä haluais tehdä ja millanen ihminen on. (Isonen 3)

Autto se tosi paljo semmosta henkilökohtasta tuntemista. Autto hahmottamaan sitä, miten ihmiset on erilaisia. (Isonen 4)

Ei ehkä hirveemmin, toki se, että on saanu kokemusta näistä tilanteista, ku on näitä päivä-leirejä ja siellä lapsia, että on saanu tavallaan sitä alaa vähä niinku makustella. (Isonen 5)

Kuten Isonen 2 mainitsi, isostoiminnassa ja rippikoulussa käydään paljon läpi elämää ylipääntänsä ja se voi vaikuttaa esimerkiksi nuoren kuvaan myös omasta itsestään suhteessa muuhun

maailmaan. Isonen 5 mainitsi, ettei isostoiminnalla ollut juurikaan vaikutuksia hänen identiteettiinsä, mutta että hän oli saanut työkokemusta lasten parista päiväleireiltä. Siinä mahdollisesti voi tulla pohdittua omaa tulevaisuuden työtään, mitä haluaisi tehdä ja millaista olisi esimerkiksi työ lasten parissa. Tämäkin jo kehittää nuoren identiteettiä.

Isosuus vaikuttaa melkoisen monipuolisesti nuoren elämään. Onnellisuus itsessään on melko laaja käsite, mutta halusin tietää, lisäsikö isostoiminta haastateltavien elämän mielekkääksi kokemista ja onnellisuutta. Vastauksien perusteella isokoulutukset koettiin erittäin hyviksi kokemuksi ja onnellisuutta lisääväksi asiaksi, mutta isosena toimiminen toi esiin myös toisenlaisia tuntemuksia.

Mä jotenki aattelen sen silleen, että just siellä riparilla tuntu välillä siltä, että mä haluan pois sieltä. Mutta sitte näi jälkeen päin ajateltuna, niinku pitkällä aikavälillä nii, mä kyllä koin että se on ollu hyvä juttu että mä oon ollu siellä. Sillon mä mietin et onko tää nyt hauskaa mutta sitte silleen se on opettanu nii paljon. (Isonen 2)

Sillon ysiluokalla, ku mä alotin.. Nii kyllä mä sanosin että isostoiminta lisäs mun onnellisuutta, että oli sitte.. Ku täällä ei oo niin hirveesti harrastusmahdollisuuksia, nii sitte vaikka nää gospelit jossa sillon kävi tosi aktiivisesti, siellä näki paljon kavereita ja oli kiva porukka, samanhenkisiä ihmisiä. (Isonen 3)

Isostoiminta on vaikuttanu mun onnellisuuteen tosi paljon, just ku on ollu niitä iskoja ja leirejä ja kaikkia, on päässy tutustuun uusiin ihmisiin, vetää sketseä ja oleen hauska ja jutteleen ja ylipäätään viettää aikaa ihmisten kaa. Se on ollu tosi tärkeitä ja mielekästä. Ja se, että saa olla vaikka nuorten riparilla mukana, nii se on mun mielestä ihan supersiistiä. Se, että saa olla mukana tekemässä niitten isoa asiaa elämässä. (Isonen 1)

Onnellisuutta lisääviä tekijöitä haastateltavien mukaan olivat juuri uudet ihmissuhteet, isosuuden merkityksellisyydeksi kokeminen ja se, että pienellä paikkakunnalla ei muuten ehkä toimintaa ja harrastusmahdollisuuksia ole, joten isostoiminta tuo elämään myös mielekästä tekemistä. Onnellisuuteen negatiivisesti vaikutti taas se, että esimerkiksi rippikoulussa jotkut osallistujat eivät välttämättä suhtaudu esimerkiksi oppitunteihin, hartauksiin tai muihin toimintoihin kovinkaan mielellään.

5.3 Itsensä toteuttamisen ja kehittämisen kokemukset

Tässä osiossa halusin kuulla tarkemmin siitä, miten nuoret isoseks kouluttautuvat kokivat sen, saiko isostoiminnassa olla sellainen kuin on, ja lisäksi halusin tietää, miten isostoiminnassa pääsi esimerkiksi käyttämään omia vahvuuksia ja mahdollisesti myös kehittämään itseään. Onnistumisen kokemukset, omien vahvuuksien käyttäminen ja mahdollisesti omien taitojen vahvistaminen vaikuttaa myös nuoren itsetuntoon ja identiteetin kehittymiseen. On tärkeää, että nuori saa riittävästi kannustusta sekä aikuisilta että ikätovereiltaan. Kannustava, hyväksyvä ilmapiiri on hyvä ympäristö kehittää itseään sekä myös käyttää jo olemassa olevia vahvuuksiaan. Kun kysyin isosten kokemuksia siitä, saiko isostoiminnassa toteuttaa itseään, he vastasivat hyvinkin myönteisesti.

Isoskoulutuksessa ittensä toteuttaminen on ollu tosi vapaata, kukaa ei oo sanonu että sä et saa pukea riparilla tai missää isoshommassa tuota, tai että sä et saa käyttäytyä noin. Enemmän on kannustettu siihen, että olkaa omia ittejänne. (Isonen 1)

Siellä sai kyllä ihan hyvi toteuttaa itteään, ku oli semmosta niin hyväksyvää ja vapaata se ilmapiiri. Siellä sai kokeilla uutta jos halus, ja jos halus mennä mukavuusalueen ulkopuolelle ja joku toinenki oli siinä, niin tehtiin se niinku porukassa aina. Se oli semmosta tiimipelaamista, se oli tosi helppoa. (Isonen 4)

No ensinnäki se, että ku oli pieni porukka ja tosi hyvä ilmapiiri, niin siinä uskalsi olla oma ittesä. Esimerkiksi ku jotai sketsejä on harjoteltu, niin niissä on vedetty aivan täysiä. (Isonen 5)

Haastattelujeni perusteella isostoiminta tarjosi myös mahdollisuutta käyttää omia vahvuuksia sekä myös vähän haastamaan sekä kehittämään itseään. Nämä seuraavat vastaukset kertovat siitä:

Isoskoulutuksessa oon päässy myös kehittämään omia vahvuuksia. Just vaikka rohkeus ja se heittäytymisen taito, se on tosi tärkeä ja vaikuttaa varmasti positiivisesti elämään. (Isonen 1)

Sai ottaa niitä vahvuuksia käyttöön. Ku jos aattelee silleen, että esimerkiksi koulussa ku on kaikkia ryhmitöitä ja semmosia, mutta isostoiminnassa tavallaan on selvästi se isonen joka johtaa ja ohjaa sitä ryhmää, niin pääsi sitä silleen virallisemmin testaamaan. Pääs käytännössä testaamaan asioita. (Isonen 3)

Semmoset asiat, jotka ei oo ollu niin omia vahvuuksia, nii ku on ollu ihmisten kans tekemisessä ja esiintyny, niin se on kehittäny niitä taitoja. (Isonen 2)

Isostoiminnalla on siis ollut positiivisia vaikutuksia haastateltavien kokemuksiin mm. itsensä kehittämisestä. Jos on hieman esiintymisjännitystä tai ujoutta, se voi karista pois isostoiminnassa, jos ilmapiiri on juuri sellainen, että yhdessä tehdään ja mennään mukavuusalueiden ulkopuolelle. On kuitenkin myös tärkeää, ettei ketään painosteta tai pakoteta sellaisiin ohjelmiin tai tekemisiin, joihin ei halua osallistua. Tämän myös haastateltavat itse nostivat esille haastattelujen aikana. Tässä muutamia otteita tähän aiheeseen liittyen:

Mä ainaki sillon ku alotin, olin tosi ujo ja mulla oli semmonen tosi epämukava olo aina, ku mä en tuntenu ketää. Mä olin silleen, etten oikein haluais tehdä mitään, mutta sitte mä yritin että mä tottuaisin siihen. Ehkä mä aluksi vähä välttelin, ja kukaan ei silleen pakottanu. (Isonen 2)

Onneksi isosia löytyy erilaisia, osa pitää esiintymisestä ja osallistuu esimerkiksi hassuihin sketseihin, kun taas toisen vahvuus voi olla esimerkiksi laulaminen tai hartauksien suunnittelu. Erilaiset isokset ovat rikkaus ja tämän erilaisuuden myös haastateltavat nostivat esille esimerkiksi tässäkin kohdassa, kun keskustelimme siitä, että ei tarvitsisi tehdä mitään, minkä kokee epämukavaksi.

Mä oon ainaki huomannu sen, että ku meillä oli semmosia isosia, jotka tykkäs hirveesti esiintyä ja sit oli semmosia mun tapasia, jotka tykkäs enemmän olla jossai lauluhommassa tai iltahartaudessa, että pysty jakaa sit niitä tehtäviä. (Isonen 2)

Me aina sovittiin, että jos joku sano että mä en halua olla tässä sketsissä, että mä olisin mielumin jossai laulussa niin sitte me tehtiin just niin, että mitä kukaanenki tykkäs tehdä. (Isonen 3)

On tietysti erittäin hyvä asia, että jokainen pääsee käyttämään omia vahvuuksiaan eikä tarvitse pakottaa itseään tilanteeseen, joka voi aiheuttaa ahdistusta. Toki myös välillä on hyvä vähän poistua omalta mukavuusalueelta ja turvallisessa ryhmässä sen voi tehdä helpommin. On kuitenkin tärkeää, ettei ketään pakoteta esimerkiksi nolaamaan itseään, sillä isosena toimimisen pitäisi kuitenkin olla iloinen, kiva asia nuorelle eikä ahdistava kokemus, jota vielä vuosien

päästäkin kauhulla muistellaan. Isoiset toivatkin esille positiivisena asiana sen, että isosena toimiminen opetti esimerkiksi sosiaalisissa tilanteissa toimimista ja luonnollisesti myös ryhmä- ja kaveritaitoja.

5.4 Isostoiminnan ja muun elämän yhdistäminen

Koska halusin opinnäytetyössäni tutkia isostoiminnan vaikutusta nuoren hyvinvointiin, halusin myös tietää, miten isokset kokivat/kokevat isostoiminnan ja muun elämän yhdistämisen. Isoiset ovat kuitenkin tavallisesti opiskelijoita, joten halusin kuulla lisää esimerkiksi koulun ja isostoiminnan yhteensovittamisen haasteista. Oulaisissa isoskoulutus järjestetään viikonloppuisin niin, että ”isko” alkaa perjantaina illalla ja päättyy sunnuntaina jumalanpalveluksen osallistumisen jälkeen. Tässä järjestelyssä on varmasti niin hyviä kuin huonojakin puolia. Jos takana on raskas kouluviikko, voi olla vaikeaa keskittyä vielä isoskoulutukseen, mutta toisaalta jos isoskoulutus järjestettäisiin esimerkiksi viikolla koulupäivien jälkeen, voisi se olla raskaampi koululaiselle. Nämä olivatkin vain omaa pohdintaa aiheesta. Seuraavaksi esitän, mitä isoskoulutuksen käyneet olivat itse asiasta mieltä.

Ku oli niitä viikonloppuja, niin siinä meni ajatukset muualle niinku siitä koulun käymisestä. Se oli semmosta aika palauttavaakin, vaikka se oli välillä tosi raskasta. (Isonen 2)

Ehkä se oli vähä vaikeeta sillon, ku oli joku koe vaikka seuraavalla viikolla koulussa. Sitte meillä oli kuitenkin sitä vapaa-aikaaki, niin pysty vähä lueskelemaanki. Muuten mä en koe, että se ois ollu erityisen vaikeaa. Yleensä niistä iskoviiikonlopuista, vaikka välillä vähä vähillä yönillä mentiinki, niin sai semmosta voimaa ja vaihtelua siihen arkeen kans. (Isonen 3)

Kyllä mä huomasin siinä eron, että mä menin aika aikasi nukkumaan. Mutta jotku valvo siellä yömyöhään, ja mä vaan mietin että miten ne jaksaa. (Isonen 2)

Se oli asia mitä niinku odotti, että yleensä siinä vaiheessa ku kouluttaudutaan isoseksi niin se elämänvaihe ei oo hirveen raskas, niin ihan hyvin pärjää. Sitte sunnuntaipäivät, että

aamulla oltiin kirkossa ja sen jälkeen loppu nii kyllä siinä oli sitte ihan riittävästi aikaa vielä. Että en kokenu liian raskaaksi. (Isonen 5)

Ku on isosviikonloppu raskaan kouluviikon jälkeen, nii siellä pääsee vähä revittelee, on hauskaa ja saa olla vapaasti oma ittesä eikä tarvi huolehtia mistää koulujutuista, niin se on ollu tosi kivaa. Ja myöski se, että isoskoulutuksessa se oppiminen ei oo semmosta, että luettas jotai kirjaa, vaan se on paljo , että harjotellaan jotain leikkejä ja jutellaan, niin ei siinä hoksaakkaa että oppii jotaki uutta. Mutta sitte ku lähtee pois isosviikonlopun jälkeen, niin huomaa, että on oppinu kaikkia uusia juttuja. Ja on oppinu tunteen uusia ihmisiä ja on itsevarmempi ja kaikkea tämmöstä. (Isonen 1)

Isoset vaikuttivat tyytyväisiltä siihen, että Oulaisissa isoskoulutus järjestetään juuri viikonloppumuotoisesti. Jos isoskoulutus järjestettäisiin iltaisin muutamina tunteina viikossa, se ei ehkä lähentäisi osallistujia samalla tavalla kuin yhdessä vietetyt viikonloput. Koulun ja isostoiminnan yhdistäminen kuulosti sujuvan melko vaivattomasti, vaikkakin yöunet saattoivat jäädä melko vähäisiksi noina viikonloppuina. Vastauksista kävi ilmi, että isoskoulutuksen koettiin antavan lisää voimaa ja jaksamista arkeen ja koulutehtävien keskelle. Tämä onkin yksi isostoiminnan tavoitteista: että nuori saisi energiaa ja jaksamista koulutyöhön ja arkeen (Paananen & Tuominen 2002, 13).

6 POHDINTA

Isoskoulutus on merkittävä asia nuoren elämässä. Se voi toimia harrastuksena, joka tuo lisää mielekkyyttä arkeen, tai se voi tukea nuorta hengellisessä elämässä, vahvistaa sosiaalisia suhteita, itsetuntoa ja nuoren identiteetin kehittymistä. Erityisesti näitä asioita halusin itse tarkastella tässä tutkimuksessa, mutta on selvää, että isostoiminta vaikuttaa myös muilta osin nuoren elämään. Nuori saa esimerkiksi isoskoulutuksen kautta arvokasta työkokemusta, joka voi olla hyödyksi myöhemmin elämässä.

Kun aloitin opinnäytetyöprosessin, ajattelin ensin tekeväni toiminnallisen opinnäytetyön aivan eri aiheesta. Suunnitelmiin kuitenkin tuli muutos ja kiinnostuin isosuuden ja isosena toimimisen tutkimisesta. Kiinnostus tähän aiheeseen syntyi sen jälkeen, kun olin harjoittelussa päässyt mukaan isoskoulutusviikonloppuun Oulaisissa. Ensin vierastin ajatusta tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä, koska ajattelin sen olevan itselleni jotenkin epäsopivampi tapa tehdä opinnäytetyötä kuin toiminnallinen vaihtoehto. Nyt opinnäytetyöprosessin loppupuolella olen erittäin tyytyväinen siihen, että valitsin juuri tutkimuksellisen opinnäytetyön. Lisäksi olen tyytyväinen niihin menetelmiin, joita valitsin (esimerkiksi aineistonkeruumenetelmä), koska ne toimivat juuri tässä tutkimuksessa mielestäni hyvin. Opinnäytetyöprosessi tarjosi haasteita ja herätti pohtimaan asioita, mutta loppujen lopuksi koin kaikki vaiheet näin jälkeenpäin ajeltuna melko mutkattomaksi.

Koin laadullisen tutkimuksen hyväksi puoleksi sen, että pääsin tutkimaan valitsemaani aihetta melko syvällisesti. Mielenkiintoisin vaihe opinnäytetyössä oli haastattelut ja niiden purkaminen. Haastateltavia tutkimuksessani oli mielestäni sopivasti siinä mielessä, että sain jo pieneltä määrältä paljon arvokasta materiaalia tutkimuksen kannalta. Toisaalta luotettavuuden kannalta määrä on melko vähäinen, ja kaikki isokset, joita haastattelin, olivat samasta kaupungista ja melko samaa ikäluokkaa. Siksi tämä tutkimus ei anna varmastikaan vastauksia esimerkiksi

koko Suomen isostoiminnan vaikutuksista nuoriin, koska joissain kaupungeissa koko isostoiminta voi olla eri tavoin järjestettyä ja tarjota erilaisia kokemuksia.

Haastattelujen perusteella oulaistelaiset nuoret tuntuivat olevan todella tyytyväisiä oman kaupunkinsa isoskoulutukseen. Vastausten perusteella vaikutti siltä, että isostoiminta on antanut heille mahdollisuuden oppia itsestään, toisista ihmisistä sekä elämästä ylipäättänsä. Onnistunut isostoiminta tarjoaa mahdollisuuden kasvaa ihmisenä ja kehittää itseään ja omia vahvuuksiaan. Kun isostoiminta on onnistunutta, sitä muistelee vielä vuosien päästä mielellään. Isostoiminnalla on selkeästi suuria vaikutuksia nuoreen ja hyvin kokonaisvaltaisella tavalla. Monien haastatteluiden perusteella sain kuvan siitä, että isostoiminta antoi nuorelle todella paljon. Viikonloppumuotoiset isoskoulutukset vaikuttivat antavan voimia ja vaihtelua muuhun arkeen, ja isosena toimiminen taas kasvattaa ja opettaa nuorta niin omassa henkilökohtaisessa elämässä, kuin myös esimerkiksi toimimaan toisten ihmisten kanssa. Toisaalta nuoruus on herkkää aikaa ja rippikouluissa koetut ikävät asiat, esimerkiksi toisten nuorten taholta tuleva naureskelu ja pilkkaaminen voivat vaikuttaa negatiivisesti nuoreen. Noita tilanteita olisikin tärkeää käydä läpi jo isoskoulutuksessa ja myöhemmin myös isosten kanssa, jotta tilanteet eivät jäisi painamaan nuoren mieltä.

Kun tarkastelen nuorten vastauksia tutkimuskysymyksiini peilaten, sain vastauksien perusteella isostoiminnasta sellaisen kuvan, että se vahvistaa nuoren identiteettiä ja tuo elämään turvallisia aikuisia ja uusia ihmisiä. Isostoiminnassa tulee pohdittua paljon syvällisiä asioita elämästä, uskosta ja toisista ihmisistä, mikä auttaa nuorta hahmottamaan omaa ja suhdettaan muihin ihmisiin ja luomakuntaan. Uudet ihmissuhteet ja aikuiset voivat toimia nuoren itsetuntoa vahvistavana asiana. Itsetunnon kehitystä edesauttaa myös turvallinen, hyvä ilmapiiri, jossa saa olla juuri sellainen kuin on. Vaikka Oulainen on pieni paikka ja monet nuoret vähintään tietävät toisensa entuudestaan, isostoiminta mahdollistaa myös syvemmän tutustumisen, jota ei ehkä ilman isoskoulutusta tapahtuisi. Isoskoulutusviikonloput tuovat nuorille vaihtelua arkeen ja vastauksien perusteella ne on koettu erittäin mielekkäiksi. Nuoret toivat esille sen,

että he voivat olla juuri sellaisia kuin ovat, koska ilmapiiri on arvostava ja kunnioittava. Isostoiminnassa nuoret pääsevät vahvistamaan omia jo opittuja taitojaan ja vahvuuksiaan, mutta myös kehittämään itseään niillä osa-alueilla, missä kokevat epävarmuutta. Turvallinen ilmapiiri ja ryhmä mahdollistavat sen, että kenenkään ei tarvitse nolata itseään tai tehdä mitään muiden painostamana, mutta tarvittaessa koko ryhmä rohkaisee tulemaan pois mukavuusalueelta ja kokeilemaan jotakin uutta. Aikuiset koettiin myös tärkeiksi ja heidän antamansa tuki ja kunnioittava kohtelu koettiin isostoiminnassa arvokkaaksi. Vaikeiden asioiden ja tilanteiden käsittely aikuisten kanssa on tärkeää, jotta myös niitä tilanteita, joissa kaikki ei suju toivotusti, voidaan käsitellä yhdessä.

Vastauksien perusteella isostoimintaa muistellaan vielä vuosien päästä haikein mielin, koska se on ollut niin hienoa aikaa elämässä. Nuoruus voi olla vaikeaa aikaa kaikkien muutosten keskellä, joten on tärkeää, että nuorilla on mahdollisuus tällaiseen toimintaan.

LÄHTEET

- Aaltonen, H., Pruuki, L., & Saarainen, P. 2004. Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilen, M. 2007. Nuoren aika. 2–3., uudistettu painos. Helsinki: Werner Söderströmin Osakeyhtiö.
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Hietala, T., Kaltiainen, T., Metsärinne, U. & Vanhala, E. 2010 Nuori ja mieli – koulu mielen-terveyden tukena. Latvia: Kustannusyhtiö Tammi Oy.
- Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. 2017. Tutkimushaastattelijan käsikirja. Tampere: Vastapaino Oy.
- Jattu, S., Kaartinen, J., Kokkonen, J. Paanen, T., Porkka, J., Pruuki, H., Syrjä, S., Tukeva, P., Vappula, K., Winqvist, R. & Åström, S. Isoja ihmeitä, isostoiminnan linjaus 2016. 2016. Saatavilla: <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Isoja+ihmeit%C3%A4+-+Isostoiminnan+linjaus+2016/2f33ba1b-73cf-5d5e-abba-dea671c432ef>. Viitattu 19.10.2020.
- Jyväskylän yliopisto. Laadullinen tutkimus. Saatavilla: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/metelmapolkujamenetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. Viitattu 18.6.2020.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Juvenes Print.
- Kemppinen, P. 2000. Lasten ja nuorten tunne-elämän häiriöt. Vantaa: Kannustusvalmennus P. & K. Oy.
- Kemppinen, P. & Rouvinen-Kemppinen, K. 1999. Vuorovaikutuksen aarrearkku - vinkkejä kasvattajille. Vantaa: Kustannusvalmennus P. & K. Oy.
- Kokkonen, J. 2017. Tehdään ihmeitä! Osallisuus, vapaaehtoisuus, jäsenyys ja hengellisyys isostoiminnassa. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak työelämä- sarja.
- KvaliMOTV. Mitä laadullinen tutkimus on: lyhyt oppimäärä. Saatavilla: https://www.fsd.tuni.fi/metelmaopetus/kvali/L1_2.html. Viitattu 18.6.2020.
- Köykkä, A. 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Nuorten keskus ja kirjapaja.
- Martikainen, L. 2015. Mitä se sulle kuuluu? Nuoren elämän valinnat puntarissa. Eurooppa: United Press

Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Juvenes Print.

Oulaisten seurakunta. Isoskoulutus. Saatavilla: <https://www.oulaistenseurakunta.fi/tule-mukaan/nuorille/isoskoulutus>. Viitattu 18.4.2020.

Paananen, T. & Tuominen, H. Aarre - isoskouluttajan opas. 2015. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Porkka, J. 2019. The Young confirmed Volunteers of the Evangelical Church of Finland. Diaconia ammattikorkeakoulu. Helsinki. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/227335/DIAK_tutkimus_2_web.pdf?sequence=2&isAllowed=y Viitattu 19.5.2019. Väitöstutkimus.

Pruuki, L. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK- kirjat.

Puolimatka, T. 2004. Kasvatus, arvot ja tunteet. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavilla: https://www.fsd.tuni.fi/metelmaopetus/kvali/L7_1.html. Viitattu 26.6.2020.

Suomen evankelisluterilainen kirkko. 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Helsinki: Pekan offset. Saatavilla: <https://evl.fi/documents/1327140/51750376/Nuoret+seurakuntalaisina+-kehitt%C3%A4misasiakirja/2bbd7ddc-10c1-8290-d1b1-dd812bfb48ec>. Viitattu 13.8.2020
Suomen evankelisluterilainen kirkko. Suuri ihme. 2017. Saatavilla: <https://evl.fi/documents/1327140/51750376/Nuoret+seurakuntalaisina+-kehitt%C3%A4misasiakirja/2bbd7ddc-10c1-8290-d1b1-dd812bfb48ec>. Viitattu 30.7.2020.

Suomen evankelisluterilainen kirkko. Turvallinen seurakunta. 2018. Saatavilla: <https://evl.fi/documents/1327140/44385363/turvallinen-seurakunta-julkaisu.pdf>. Viitattu 28.7.2020.

Suomen mielenterveys Ry. Identiteetti- kuka minä olen. Saatavilla: <https://mieli.fi/fi/mielen-terveys/itsetuntemus/identiteetti-kuka-min%C3%A4-olen>. Viitattu 30.10.2020.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Keskeisiä käsitteitä. Saatavilla: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/keskeisia-kasitteita>. Viitattu 22.10.2020.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 2013. Vantaa: Hansaprint.

LIITTEET**Haastattelukysymyksien runko**

Miten isostoiminnassa mukana oleminen on vaikuttanut sosiaalisiin suhteisiin?

Löysitkö isostoiminnan parista uusia kavereita- tai ystävyssuhteita?

Kuinka tärkeäksi koit isostoiminnan parissa työskentelevät ohjaajat/muut aikuiset? Millainen merkitys heillä on ollut kokemukseesi isostoiminnasta?

Millaiseksi kuvailisit isostoiminnan ilmapiiriä? Kuinka suuri merkitys hyvällä ilmapiirillä on sinun mielestäsi onnistuneen isostoiminnan kannalta?

Miten isostoiminta on vaikuttanut sinun kuvaasi omasta itsestäsi? (Auttoiko isostoiminnassa mukana oleminen esimerkiksi kuvaasi siitä, millainen sinä olet ihmisenä?)

Miten isostoiminta vaikutti itsetuntoosi?

Millainen vaikutus isostoiminnalla on ollut onnellisuuteesi?

Jos isostoiminnan aikana ilmeni konfliktitilanteita (esimerkiksi kiusaamista) miten niitä käsiteltiin?

Koitko isoskoulutuksen ja isosena toimimisen aikana, että voit olla oma itsesi ja sinut hyväksytään sellaisena, kuin olet? Millä tavoin?

Miten isostoiminnassa pääsi toteuttamaan itseään?

Millä tavoin pääsit kehittämään itseäsi, omia vahvuuksia ja taitojasi isostoiminnan aikana?

Millä tavoin isostoiminta kehitti sinua?

Millaiseksi koit isostoiminnan ja muun elämän yhdistämisen?

Mitkä asiat ovat mielestäsi tärkeimpiä onnistuneessa isostoiminnassa?